Posamezna številka stane 20 v.

47. številka. **Maribor, dne 14. junija 1918** **Letnik X.**

STRAŽA

Naročnina listu: —
Celo leto . . K 12·—
Pol leta . . „ 6·—
Četrt leta . . „ 3·—
Mesečno . . . „ 1·20
Izven Avstrije: —
Celo leto . . „ 15·—
Posamezne številke
16 vinarjev.

Inserati ali oznanila se računajo po 18 v od 6redne petitvrste: večkratnih oznanilih velik popust.
„Straža“ izhaja v pondeljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Kriza.

Poljaki so na dvadnevnem posvetovanju v Krakovem sklenili, da zahtevajo odstop sedanje Seidlerjeve vlade. S tem sklepom je postalo očito, da Seidler v parlamentu nima več večine. Sedaj nastane vprašanje, ali nastopi kriza za Seidlerjevo vlado ali za parlament.

Nemškonacionalni politiki že izjavljajo, da bi pomenil za Nemce Seidlerjev odstop vojno napoved. Ker so se vladni krogi že zadnjič izkazali zelo slabe, ko bi trebalo nastopiti proti nemškemu gibanju z vso resnostjo, ni izključeno, da se tudi tokrat ustrašijo nemških groženj. Potem bi imeli v bodočem času ali odkrit ali prikrit absolutizem s Seidlerjem na čelu. Prikrit absolutizem bi obstojal v tem, da bi vlada ne zaključila parlamenta in do najskrajnejše sile ne nastopila s § 14.

Naravno bi bilo, da Seidler sedaj odstopi, ko je ugotovljeno, da v parlamentu nima večine, kajti normalno misleč človek sodi, da je parlament vendar več nego Seidler. Toda saj vemo, da je dandanes že vse mogoče, tudi anormalne reči. Vsak Seidlerjev naslednik bi imel vsaj začetkoma lažje stališče, ker bi ne bil politično tako obremenjen.

Mi Jugoslovani mirno čakamo bodočih dni. Naj se zgodi karkoli, mi se s svojega stališča ne premaknemo niti za las. In to je glavno v sedanjih časih, ko se vse tako hitro spreminja.

Toggenburg-Gayer.

Nepričakovano, tudi za politične kroge, je prišlo do demisije notranjega ministra grofa Toggenburga. Sicer je bilo znano, da grof Toggenburg ni užival posebnih simpatij pri nemških strankah, ker ni odobraval njihovega počenjanja na volkstagih in ker je neprestano opozarjal na njih nevarnost, toda ko se je uklonil, da je izdal naredbo za okrožja na Češkem in odredbe za politična preganjanja Jugoslovanov in Čehov, se je mislilo, da je zadobil v vsenemških — in vsenemško je danes med Nemci vse — krogih milost.

Toda te milosti ni našel. Grof Toggenburg je vstrajal pri svoji zahtevi, da se nastopa proti Nemcem enako kakor proti Jugoslovanom in Čehom. Zato ni odobraval, da se nemškim listom meri pri cenzuri z drugo mero nego slovanskim in da se jugoslovanska in češka zborovanja prepovedujejo, dočim se istočasno nemška dovoljujejo. Ministrski predsednik Seidler ni odobraval Toggenburgovega stališča, ki je vsaj navidezno hotelo varovati objektivnost, ampak je stal na stališču, da je treba proti Slovanom ostrejše nastopati kakor proti Nemcem. Seidler je klub dogodkom na graškem, meranskem in mariborskem nemškem volkstagu zanikal, da ti pojavi niso nobena nevarnost za dinastijo in državo ter trdil, da se je le ozirati na izjave nemških poslancev napram njemu, ki so baje popolnoma korektne. Tako je prišlo do razpora med Seidlerjem in Toggenburgom v naziranju o najvažnejšem delu Seidlerjeve momentane politike, o preganjanjih. Grof Toggenburg ni hotel žrtvovati svojega prepričanja in je odšel.

Na Toggenburgovo mesto je poklical Seidler dunajskega — policijskega prezidenta viteza Gayerja. Nasvetoval mu ga je baje vodja tiskovnega stana v vojnem ministrstvu gospod Eisner-Bubna, ki je poleg Waldnerja, Teufela in Pantza najintimnejši svetovalec Seidlerjev. Da se je poklical policijski prezident Gayer za notranjega ministra, bi naj bilo znamenje, da bo Seidler začel z železno roko postopati proti Slovanom. Ako smo Slovani prenesli vse izrastke Stürgkhovega absolutizma, posebno začetkom te vojske, bomo prenesli gotovo tudi bivšega policijskega prezidenta Gayerja.

V trenotku, ko si je Seidler izposodil Gayerjevo roko za udarec proti Slovanom, so Poljaki tudi Seidlerju zapisali smrtno obsodbo. Ako bi se obsodba tudi ne izvršila takoj nad njim, vendar uteče nikdar več. Seidler mora iti ali pa začeti z absolutizmom. Toda tudi absolutizem se mora končati z njegovim odstopom.

Politična ofenziva entente.

Kakor poroča naš korespondenčni urad, se je dne 3. junija v ententinem vojnem svetu v Versaillesu sklenilo to-le: Pri sestanku ministrskih predsednikov treh zavezniških držav: Francoske, Anglije in Italije se je dosegel sporazum glede te-le izjave: **Poljska.** Ustvaritev enotne, neodvisne poljske države s prostim dohodom do morja je eden izmed pogojev za trajni in pravični mir in gospodstvo v Evropi — **Čehi, Slovaki in Jugoslovani.** Zavezniške države (Francoska, Anglija in Italija) tajnika Zedinjenih držav Severne Amerike ter želijo se pridružiti tej izjavi, pri čemer izrekajo svoje živahne simpatije za stremljenja češko-slovaškega in jugoslovanskega naroda za svobodo in narodno ujedinjenje.

Predno je korespondenčni urad izdal to poročilo, je začel širiti po udanih mu listih vest, da je ententa pričela politično ofenzivo in da se bo zdaj odkrilo, ali so Poljaki, Čehi in Jugoslovani v sporazumu z entento ali ne.

Naš korespondenčni urad hoče biti modrejši, kakor je. Niti Poljakov, niti Čehov, niti Jugoslovanov ne bo speljal na led. Osobito kar se tiče nas Jugoslovanov, je nam in vsemu svetu znano, da je naša želja po zedinjenju in samostalnosti starejša nego je ententa in versaillski sklepi. Naše jugoslovansko stališče je tako staro, kakor naša odlična zgodovina in le različne politične situacije so razlog, da se pojavlja sedaj bolj glasno, sedaj bolj tiho. Da dandanes, ko vse govori in piše in misli o reformi Avstro-Ogrske z ozirom na nje narodnostne sestavine, naše stališče potiskamo z vso silo v ospredje in koprnimo po uresničenju naših idej, bo menda tudi naš korespondenčni urad razumel.

Naše jugoslovansko vprašanje ni nastalo s posvetom v Versaillesu in tudi z njim ni končano.

Jugoslavija in versko vprašanje.

St. Ilj v Sl. g., 11. jun. 1918.

O tem se je že pisalo. Hočem pa stvar razmotrivati z nekega drugega stališča.

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovanom.

(Dalje.)

Madžari so bili popolnoma potlačeni in tudi oni so enkrat prav bridko občutili pest tujega gospodstva. Toda vzlic temu niso odnehali od borbe. Končno je bil Dunaj prisiljen se pogajati ž njimi. Po porazih leta 1859 in 1866 se je nahajalo državno gospodarstvo v takem stanju, da je bila državna uprava prisiljena iskati izhoda iz te zagate. Takrat je bil nemški imperijalizem v polni moči, a ker so Nemci končno vzlic temu uvideli, da je njih nadvlada v celi monarhiji nemogoča, so se dogovorili (leta 1867) z Madžari ter izročili njim nadvlado nad Slovani in Rumuni v deželah krone sv. Štefana, dočim so za-se hoteli ohraniti nadvlado tostran Litve. Tako je prišlo do današnjega dualizma, delitve monarhije na dva dela.

Do tega dogovora med Nemci in Madžari je moglo priti, ker takrat široki ljudski sloji še niso imeli nikakega upliva na politično in državno življenje in osobito široki sloji slovanskega ljudstva še niso bili ne narodno, ne politično probujeni. Vsled tega so imeli odločilno besedo le imovitejši meščanski sloji in plemenitaši. Ti pa so bili v Avstriji Nemci, a na Ogrskem Madžari. Slovani meščanstva in sploh izobraženega srednjega sloja takrat še nismo imeli, zato tudi nismo mogli uveljaviti svojega števila in zato so glasovi naših takratnih voditeljev ostali glasovi vpijočih v puščavi, ker se niso mogli opirati na ljudstvo, to je, na močan srednji sloj, ki je takrat predstavljal ljudstvo in narod.

Vzlic temu pa je bilo takoj jasno, da dualizem, to je delitev monarhije na dva dela, ne bo imel trajnega obstanka, da mu je usojeno le kratko življenje, to tembolj, ker je bil v resnici le plod zadrege, krparija za silo, kompromis (dogovor), ki naj na eni strani pomaga državi iz zagate, a na drugi ohrani nadvladje Nemcev in zadovolji Madžare. Nestalnost te nagodbe se je razvidela že iz tega, da je veljala le za deset let in se mora torej od desetletja do desetletja obnovljati, a njena glavna slabost je bila v tem, da je bila v nasprotju z večino prebivalstva monarhije. Kje na svetu pa je državna tvorba, ki bi se mogla trajno vzdržati proti volji večine prebivalstva? Država, ki se more zdržati le z oboroženo silo, se obsoja že samaposebi. Trajne so le one države in državne oblike, ki se ne opirajo na silo bodal, ampak na moralično silo. Zato se tudi dualizem ne bo trajno vzdržal. V Italiji je prodrla volja naroda in privedla do združene Italije, v Nemčiji je prodrla in zmagala volja naroda in privedla do združene Nemčije. Pa v Avstriji to ne bi se zgodilo?

Le vstani, uborni narod moj.

Človeštvo je v neprestanem razvoju. Vidimo, da se neprestano spreminjajo družabne oblike človeške družbe, razmerje človeka do človeka, naroda do naroda, razreda do razreda. Bog je ustvaril človeka in mu dal na razpolago zaklade zemlje. Ti zakladi so bili na razpolago vsem ljudem v enaki meri, a bilo jih je dovolj za vse ljudi. Toda že pri Adamovih in Evinih sinovih se je pojavila zavist, vsled katere je Kain ubil svojega brata Abla. Zavist in pohlepnost ter želja za gospodstvom na eni, slabost, nevednost in lenoba na drugi strani so povzročili, da se je človeštvo sčasoma razdelilo v dva razreda: v razred gospodov na eni in razred sužnjev na drugi strani. Tako vidimo v vsem starem veku družabno obliko, v kateri je na eni strani malo gospodov, ki so imeli v rokah vse premoženje, vso družabno in državno moč, a na drugi strani veliko množico brezpravnih sužnjev, ki so morali le delati za svoje gospodarje, ne da bi bili imeli kake pravice. To vse je bilo do prihoda Kristusa. Odrešenik pa je naenkrat zaklical v svet: „Pred Bogom so vsi ljudje enaki.“

Ako smo pa enaki pred Bogom, moramo biti seveda enaki tudi pred ljudmi. Prvi kristjani so to enakost tudi dejanski izvrševali; tvorili so občine, v katerih so bogati delili svoje premoženje z reveži. Ko je končno zmagalo krščanstvo nad poganstvom, je krščanstvo odpravilo tudi suženjstvo. Na mesto staroveškega suženjstva je stopilo srednjeveško tlačanstvo. Bilo je to sicer še vedno neke vrste suženjstvo, a v omiljeni obliki; tudi srednjeveškemu tlačanu so bile — v nasprotju s staroveškimi sužnji — priznane nekatere, četudi zelo omejene pravice. V 18. stoletju se je začelo gibanje za enakost ljudi tudi pred zakonom. Danes je ta enakost priznana že povsodi — vsaj na papirju, ker do resnične enakosti je marsikje še precej daleč, posebno pri nas v Avstriji in na Ogrskem. Toda splošno je že priznano načelo, da pred zakonom ne sme biti razlike med pripadniki enega ali drugega razreda, enega ali drugega stanu. Le vprašanje časa pa je, da se tudi to načelo povsod uveljavi tudi v praksi. To pa je zopet v zvezi z razrušenjem današnje moči kapitala, ki daje bogatinom v roke moč, ki je siromak nima. Rek, da more z zlatom obložen osel prekoračiti vsak zid, ni morda bil še nikdar tako resničen, kakor je v današnji dobi, ko je vsa moč v rokah kapitalistov. Vendar bi bilo krivo misliti, da bo kdaj mogoča popolna enakost ljudi. Ljudje že po naravi nimajo vsi enakih lastnosti; eni so bolj nadarjeni, drugi manj, eni imajo večje potrebe, drugi manjše. Zato je tudi popolna enakost nemogoča, gre pa za enakost, ki bo vsem ljudem v enaki meri zagotovila enakost pred zakoni in enakost za razvoj njih duševnih in telesnih zmožnosti.

1. Očitajo nam, da s tem, če agitiramo za Jugoslavijo, škodujemo naši veri. Duhovnik že celo ne bi smel se mešati v to reč. Te besede so le slepilo. S tem le agitirajo naši nasprotniki, da bi dobro in verno ljudstvo premotili. Na Koroškem agitirajo celo nemški duhovniki s takimi rečmi. Krščanski socialci nam pravijo, da smo radi tega versko stališče zapustili, da smo s framasoni v zvezi. Kako smešno in absurdno! Kje pa stoji v sv. Pismu, da mora biti Jugoslovan hlapec Nemca? Ali je katoliška Cerkev kdaj zagovarjala suženjstvo? Če hoče hlapec, ki je dolgo časa svojemu gospodu delal roboto, istega zapustiti in postati prosi ali se tak pregreši proti kaki božji zapovedi? Gotovo ima vsak narod — to je načelo naravnega prava — kakor vsak posameznik naravno pravico, da svobodno živi in se razvija in da mu nihče ne krati pravične posesti. Taka pravična posest je pa narodni jezik, narodna kultura in narodova zemlja. Ako torej živi v državi več narodov in močnejši sistematično, po načrtu, z zakonodajo, z državno upravo in s kapitalom druge zatira in uničuje, je to proti veri, proti božjim zapovedim. Neodvisno narodno življenje v svobodni državi je torej res postulat narave, vere in pravičnosti. Pravijo nasprotniki, da jugoslovanski narod še ni državotvoren. Kje pa to stoji? Narod s sedmimi milijoni bi ne bil državotvoren? Resnica je, da mora država skrbeti za obči procvit vsega narodovega življenja; če ne skrbi za to, se morajo razmere spremeniti. To je tako jasno, da se nam čudno zdi, da sta zna a katoliška učenjaka Biederlach in Nostiz Rineck drugačnega mnenja.

2. Jugoslavija je pa tudi za procvit verskega življenja velikega pomena. Duhovniki, ki delujejo ob naši meji, vedo dobro iz bridke izkušnje, kako je nemškutarstvo — ta rak-rana na telesu našega naroda — velika coklja dušnopastirskega delovanja. Z nemškutarstvom se vgnezdi liberalizem in verska mlačnost v župniji. Država nastavi v takem čisto slovenskem kraju — to dela sistematično — nemške uradnike. Ti potegnejo za seboj hitro nekaj neznačajnih Slovencev, ki postanejo počasi umetni Nemci. Polagoma se ustanovi nemška šola, katero napolnjujejo večinoma otroci slovenskih staršev. Zdaj mora katehet slovenske otroke nemško poučevati. Kaka težava! Otroci se ne nauče nič slovenski — lomijo svoj „kauderwelsch“ — ne razumejo krščanskega nauka, ne razumejo v cerkvi pridig, nimajo nobenega veselja do Cerkve in se odtujijo počasi verskemu življenju. Tako postane včasi dobra župnija versko — mlačna. Nemci in zavedni nemškutarji, katerih je le samo majhna peščica, pa ne hodijo v cerkev, ali pa zahtevajo nemško službo božjo. Pri tem pa jim ne gre za verske potrebe, ampak samo za razširjanje blažene nemščine in za utrditev nemškega upliva. Zakaj se naši duhovniki toliko branijo nemškutarskih župnij, zakaj se toliko bojujejo v svojih slovenskih župnijah zoper ponemčevalne šole? Zato, ker dušnopastirsko delovanje nič tako ne otežkočuje, kakor nesrečno nemškutarstvo, katero država pospešuje. Z Jugoslavijo bi se vse to nehalo. Ravno to točko so povdarjali vrli koroški slovenski duhovniki v svoji krasni spomenici na škofa. Na Koroškem so razmere še hujše. V šoli vse nemško, v cerkvi slovensko. Otroci ne razumejo prav ne nemški in ne slovenski. Kako jih naj duhovnik poučuje?! Ni čuda, da so verske razmere na Koroškem precej slabe. Tega niso duhovniki krivi, ampak nemški sistem, ki dela za liberalizem in odpad od vere. Ali se bo kdo še čudil, da so duhovniki tako navdušeni za Jugoslavijo — saj delajo v interesu katoliške Cerkve!

3. Gonilna sila nemškega imperializma je protestantizem. Če zavlada vsenemški duh v Avstriji, bo se kmalu dozidal nemški most do Adrije preko trupla našega naroda, saj se že zdaj tako pridno stavi. Po tem pa se naši ljudje ne bodo odtujili samo svojemu narodu, ampak začela bo tudi strastna agitacija „Los von Rom.“ Pruski protestanti sedaj dobro izrabljajo svoje brate katoličane. Na zunaj ne kršijo notranjega miru. Pa že zdaj dajo tuintam spoznati, zakaj jim gre! „Lutherisch sein, heißt deutsch sein“, je njihovo geslo. Saj vidimo, kako delajo ob meji. Bo marsikdo oporekal, češ, naše ljudstvo je katoliški Cerkvi zvesto udano in se ni treba v tem oziru bati. Resnica pa je: Kdor se odtuji narodu, se bo kmalu tudi odtujil veri. Kdor vrže enkrat od sebe en biser, vrže tudi drugega. Le mislimo na to, da bo protestantizem delal sistematično, po načrtu in z velikim kapitalom. Na naši meji, kjer deluje strastno Südmarka in protestantska Heimstatt, dobe tudi Slovenci od teh dveh društev kmetska posestva, ki jih odkupijo Slovencem; edini pogoj je: protestanti morajo postati. Le takrat so zanesljivi Nemci. Kakšna skušnjava za naše ljudi, posebno ker dobe posestva skoraj zastonj in pod jako ugodnimi pogoji. Če Slovenka hoče v zakon stopiti z nemškim Švabom, ni potrebno, da bi imela veliko dedščino, protestantka mora postati. Potem je vse dobro. Tako bodo delali Nemci po vojski. Ustanovitev Jugoslavije je v interesu naše katoliške vere.

4. Pa nam morda preti, če se bo ustanovila Jugoslavija, od pravoslavja nevarnost? Znano je, da je o tem napisal škof dr. Mahnič posebno brošuro. — Pravoslavni Srbi v Avstriji so nam po krvi in tudi po veri vendar bližji, kakor protestantski Nemci. Nemci nas hočejo narodno in versko ugonobiti. Srbi ne bodo v narodnem oziru imeli do nas nobenih aspiracij. Mi smo vendar njihovi krvni bratje. Ne bodo torej imeli tako lahko povoda, nas v verskem oziru napadati. Res je srbstvo deloma napolnjeno z mržnjo do katoliške Cerkve. In vendar se pravoslavna dogmatika z malimi izjemami vjema s katoliško. Pravoslavna duhovščina — to moramo konštatirati — ni na višku inteligence. Jaz mislim, da če bi ti popi bili v bogosloviu bolj izobraženi, bi ti predsodki proti katoliški Cerkvi nehali. Če bi poznala pravoslavna duhovščina nauke naše Cerkve, bi vendar prišla do spoznanja, da nima povoda nas sovražiti in mrziti. Pot do unije bi vendar tako bila olahkočena. Clara pacta, boni amici. Mi pa moramo pokazati, da jih tudi kot kristjani smatramo za brate. — „Srce, srce odprimo rodnim krščanskim bratom, da se začne tajati led mržnje na plamenu ljubezni. Ko si usvojimo srce, hočemo ugladiti pot do razuma. Apologetika ljubavi in prizanesljivosti pogosto slavi zmago, kjer je apologetika razuma in silogizma brezuspešna ter zgrešuje svoj cilj.“ Tako piše lepo slavni Jugoslovan, škof na Krku, dr. Mahnič. E.

Pismo s Koroškega.

Protest koroških Slovencev.

Odbor Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem je imel dne 10. t. m. sejo, v kateri je razpravljal o položaju v državi in deželi in je soglasno sklenil sledečo izjavo:

„V polnem obsegu odobravamo sklepe zastopnikov slovenskih strank na sestanku v Ljubljani dne 28. maja 1918. Pozivamo Jugoslovanski klub, da naj odločno nastopi proti brezparlamentarnemu in vsenemškemu kurzu sedanjega kabineta. Plameneč protest dvigamo zoper mistifikacijo o resničnem položaju v deželi, ki jo je zakrivila koroška deputacija pri cesarju. Izjavljamo, da člani deputacije, ki so zastopali v Badnu koroške Slovence, niso bili od koroških Slovencev za to legitimirani: po svoji politični pripadnosti in svojem javnem delovanju so ti gospodje najhujši nasprotniki Slovencev in da so sploh Slovenci, naj dokažejo iz zapisnikov zadnjega ljudskega štetja. Nestrpnost nemških nacionalcev do Slovencev se kaže v njihovih nasilnih sklepih proti slovenski duhovščini v močno jezikovno mešanem Celovcu, zlasti v sklepu celovškega občinskega sveta proti uredniku glasila koroških Slovencev; ti sklepi nasprotujejo ustavni zakonodaji o svobodnem gibanju državljanov. Opozarjamo vlado na nepregledne posledice, ki bi utegnile nastati, ako bi se sankcijonirala ta politika sile nasproti političnim nasprotnikom. Najodločnejše obsojamo postopanje vlade, ki pristransko prepoveduje Slovencem na njihovih lastnih tleh shode v obrambo svojih postavnih pravic, dočim dovoljuje Nemcem celo zborovanja tudi na slovenskem ozemlju.“

Koroški novomašniki.

V nedeljo, dne 23. junija, se bo v opatijski cerkvi na Tancenbergu, kjer se je za svetovne vojne nahajala bogoslovnica, posvetilo v mašnike 18 bogoslovcev. Med temi sta žal samo dva Slovenca: G. Alojzij Kuhar daruje svojo novo mašo dne 30. junija v Kotljah, pridiguje nadomestni kanonik g. Š. Kotnik iz Velikovca; dne 29. junija ima g. Jurij Orel novo mašo v Selah, pridiguje profesor bogoslovja g. dr. Gr. Rožman. Eden bogoslovcev, g. Krainer Karl iz Žrelca pri Celovcu, se je bil, kakor se zgodi žal s tolikimi dijaki na Koroškem vsled nesrečnega šolskega sistema, odtujil svojemu slovenskemu narodu. — Ostali novomašniki so Nemci in sicer: 9 s Koroškega 5 iz ostale Avstrije, 2 iz Nemčije.

Po odhodu teh novomašnikov pa se za dolgo časa zapro vrata celovškega duhovnega semenišča, ni več naraščaja. Vzrok, pravijo, da je vojna. Gotovo je mnogo resnice v tem: a zakaj je bilo mogoče po vseh drugih škofijah pridržati vsaj nekaj mladih ljudi v bogoslovju, v Celovcu pa prav nobenega!? Kje je tu krivda? Edino le v vojski? Malo verjetno.

Zadnji čas vidimo, kako se slovensko duhovščino naravnost preganja, hočejo jo celo odstraniti, nemški duhovniki-kričači pa so se kar razpasli na nemških volkstagih. Vpitje v družbi „proč od rimovcev“ zoper Slovence jim je važnejša reč kot dušeskrbje! Bogoslovnica prazna — nemški volkstagi pa polni nemške duhovščine, ki tam ploska napadom na slovenske sobrate — to je zdaj položaj v celovški škofiji!

Kar pa velja glede posameznih stanov in razredov človeške družbe in njih pripadnikov, to velja tudi glede posameznih narodov. Kakor smo videli, da se je človeštvo delilo v razred gospodov na eni, in razred hlapcev in sužnjev na drugi strani, tako so bili in so še narodi gospodov in narodi sužnjev. Pri nas so bili Nemci, Madžari in Italijani, ki so predstavljali narod gospodov, dočim smo igrali mi Slovani in predvsem Jugoslovani ulogo sužnjev. Bilo bi odveč, popisati, koliko je ubogi slovenski kmet trpel pod udarci bičev nemških valpetov in uboga bosanska in srbska raja pod turškimi agi in begi. Toda še danes nam mora le kratek pogled po naši domovini potrditi, kako smo Slovenci še danes narod sužnjev.

Dokazali smo že, kako so na vseh vodilnih mestih v naši domovini tujci, ljudje, ki večinoma ne poznajo niti jezika, a še manj dušo naroda, med katerim žive in za katerega blagor bi morali delati.

Vsi ti nam morajo vedno in o vsaki priliki klicati v spomin: Sužnji ste, suženjski narod, a mi smo vaši gospodarji!

Ako pa nas spominjajo neštevilni tuji uradniki na naši zemlji na našo podrejenost, nam govore še jasneji jezik neštevilni po naši domovini raztreseni gradovi in tovarne. Čegavi so oni neštevilni gradovi po naši domovini? Kdo gospodari v njih? Nemški grof ali baron! In kdo so oni, ki morajo v potu svojega obraza delati od zore do mraka, da moreta nemški grof in baron živeti v razkošju in izobilju? To so slovenski hlapci in dekle! In one tovarne, ki valje iz svojih dimnikov v sveži in čisti zrak naše domovine okužujoč dim, čegave so? Last nemških kapitalistov! In kdo gospodari v njih? Zopet nemški ravnatelji in uradniki! In naši rudniki? Čegavi so? Tudi ti so last nemških kapitalistov in tudi v teh gospodarijo nemški ravnatelji in inženirji! A kdo so one črne postave, ki prihajajo in odhajajo zjutraj in zvečer trudnih in izmučenih korakov v in iz podzemskih rovov in tovarn? To so zopet slovenski trpini, ki jim tuji kapital izsesava mozeg in kri. Kako pretresljivo je opisal žalostno usodo našega naroda naš pesnik Simon Gregorčič v svoji pesmici „V pepelnični noči“!

Tu pripoveduje, kako so se na pepelnico opolnoči usipale v cerkve množine ljudstva, kralji v škrlatu, bogatini, mladeniči in mladenke in kako je vse te zaznamoval s pepelom za smrt, naznanjal kraljem, da se bodo njih žezla in njih prestoli spremenili v prah in da bodo tudi oni sami pepel in prah, in ko je bogatinom povedal:

In ti, ki si zaklade zbiraš
Iz bližnjikov krvi,
Ki reveže zatiraš,
Prah bodeš tudi ti,

pravi:

In nazadnje še priskaklja
Roj brezskrbnih, jasnih lic,
Čist kakor angelji neba,
Lepši od cvetlic.

Zaplakal nad tem krasom sem,
Češ, tudi ta bo strt.
Nazadnje še te tresočim glasom
Zaznamoval sem za — smrt.

Končano! Ne!
Duri na novo zaškripljejo
In nove trume v božji hram
Skozi nje se vsipljejo.

To je pač siromakov rod,
Molče je zunaj stal
In mirno čakal, da gospod
Prostora bi mu dal.

In zdaj, ko prost mu je pristop,
Korak približa svoj,
Jaz pa spoznam trpinov trop,
Oh, bil je narod moj!

Da, trpinov trop smo mi Slovenci, Jugoslovani, povsodi zadnji, reveži, siromaki, ki čakajo zunaj, da bi jim dali drugi prostora. Toda pesnik nam tudi pove, kaj je storil, ko je videl, da je to njegov narod. Blagoslovil je te množine trpinov ter jim zaklical:

Le vstani, borni narod moj,
Dozdaj v prah teptan,
Pepelni dan ni dan več Tvoj,
Tvoj je vstajenja dan!

Da! In mi vsi vemo, čutimo in znamo, da se dan, ki ga je našemu narodu prerokoval njegov veliki pesnik, dan vstajenja približuje s hitrimi koraki!

Zmagujoča sila ideje.

Vsako razdobje v zgodovini razvoja človeškega rodu je označena s posebnimi stremljenji, ki so dala dotični dobi svoje obilježje. Da ne posegamo dalje nazaj v zgodovino, naj omenimo samo, da so dali obilježje drugi polovici 18. in prvi polovici 19. stoletja boji za človeške pravice in boji za sodelovanje ljudstva pri državni upravi. V drugi polovici 19. stoletja so te ideje zmagale na vsej črti. Vsporedno s tem je bilo 19. stoletje v znamenju narodnostnega gibanja. Videli smo, kako sta vsled narodne ideje nastali združena Nemčija na severu in združena Italija na jugu. Že v prvi polovici 19. stoletja se je pojavila tudi ideja jugoslovanske edinosti pod imenom ilirstva, dokler ni začetkom 20. stoletja zavladala duhove v sedanji obliki. Ruska revolucija je zopet z vso silo vrgla v svet idejo demokracije in proglasila načelo samoodločbe narodov. To načelo je bilo takoj splošno priznano in gre le za način, kako to načelo tolmačijo eni in drugi; pri čemur bi se hoteli dosedaj gospodujoči narodi tako ali tako izogniti praktični izvedbi tega načela in obdržati svoje nadvladje.

(Dalje prihodnjič.)

Zopetni obisk* Slovencev na Beneškem.

Piše: Črnilovski.

Obiskal sem zopet naše brate-Slovence na Beneškem. To pot pa je bil obisk žalosten. Ljudstvo je potrto, zbegano in razburjeno radi rekvizicij. Odkar so Prajzi in naši na Beneškem, se vrše nepreneham rekvizicije. Ob 12. ofenzivi so Prajzi in Madžari veliko uničili in vzeli, ne da bi ljudstvo za to odškodovali, posebno veliko vina so razlili po tleh. Ko so se naše čete ustavile ob Pijavi, so začeli Prajzi rekvirirati živino, vino, sadje, krmo, kotlovino, dali so sicer neki listek, na katerem pa ni določno označeno, koliko so vzeli, kakšno žival so vzeli, a do meseca junija ljudstvo ni prejelo še nobenega plačila.

Aprovizacije ni nobene. V sedmih mesecih so dobili trikrat po pol kg soli na osebo, sladkorja niti prahu, ravnotako tudi tobaka ne. Občina, ki šteje 1 tisoč duš, je dobila 10 kvintalov koruze, ki je stala z vožnjo vred po 125 K kvintal. Prišlo je torej 1 kg koruze na osebo. Vojaške podpore niso dobili še nobene. Ravno, ko je začela 12. ofenziva, bi bili morali prejeti vojaško podporo za mesec oktober, a jo radi takratne zmešnjave niso prejeli, torej so družine, ki imajo svojce pri vojakih, že devet mesecev brez vsake podpore. Mnoge družine so v velikem pomanjkanju, ker nimajo ne denarja in ne živil.

Možje so se obrnili na više poveljstvo v Vidmu s prošnjo, da bi smeli iti v Trst na švicarski konzulat, ki je njih zaščitnik, a jih ne pustijo. Odgovorili so jim, da naj pišejo. Pisati pa ne marajo, ker vejo, da konzulat pisma ne bo dobil. Saj imajo v tem žalostno izkušnjo. Na stotine pisem so pisali, da bi poizvedeli, kje so njih svojci, kateri so bili, ker se niso mogli skriti, pri 12. ofenzivi od umikajočih se Lahov odpeljani v Italijo, a niso dobili še nobenega odgovora. Brez dvojbe so jim tudi njih svojci iz Italije pisali, dobili pa niso ničesar, zato tudi ničesar ne vedo, kje so in kako se godi njih svojcem.

Sedaj se vrši že v tretje rekvizicija. V prvič so rekvirirali Prajzi, v drugič in tretjič pa naši, oziroma Madžari. Rekvirirajo kokoši, jajca, maslo in ubogo ljudstvo mora večkrat vse to nositi v pet in še več ur oddaljeni Št. Peter. Uboga ženica je imela 2 kokoši, eno so ji vzeli. Že v tretjič rekvirirajo živino, pobirajo celo mlečne krave. Družinam, ki štejejo manj kot štiri ude, so vzeli vso živino; družinam pa, ki imajo vsaj štiri ude, so pustili po eno kravo. Rekvirirano živino morajo ljudje sami gnati v daljni Št. Peter, preskrbeti se morajo vrhutega še z dobro slutvijo ter z živežem za osem dni. Tam dobe listek, da so žival oddali, na plačilo pa naj čakajo. Do sedaj niso še ničesar prejeli. Rekvirirajo orožniki, ti pa so Madžari in avstrijski Nemci, ki z ljudstvom ne postopajo ravno lepo.

Nekdo se mi je izrazil, da najprej orožniki tako postopajo na svojo pest, da višje oblasti o tem ničesar ne vedo. Ljudstvo je potrto in obupano.

Leta 1866 je glasoval samo eden za Avstrijo, sedaj pa, ako pride do glasovanja, ne bo nobeden! Nič čudnega. Pod Italijo jim ni manjkalo živeža — Lahi jim niso ničesar rekvirirali, če so pa ljudje le kaj potrebovali, so dobili zelo poceni. Eden je bil radi teh žalostnih razmer tako potrt in obupan, da se mi je izrazil: „Ali naj z nami lepše in dostojnejše postopajo, ali naj nas puste skozi Švico v Italijo ali pa naj nas postrelo.“

Sedaj so začeli snemati tudi zvonove. V starodavnem Marijinem svetišču na Starigori so sneli celo zvon, ki je star 210 let.

Ptujsko pismo.

Jirsovski župan Bezjak je zvest Ornikov pristaš. Mož se zaveda svoje oblasti, ker se je nekoč izrazil: Zdaj v vojski imamo mi moč! Vkljub temu ga Ornik ni vzel seboj na Dunaj; menda radi tega ne, ker prerad kupice prazni. In vino je sedaj drago.

One številke „Štajerca“, v kateri je poročilo o Ornikovi deputaciji na Dunaj, je prejel od okrajnega zastopa vsak cestar po 18 iztisov s strogim naročilom, da jih razdeli po hišah ob cesti. Ker je menda okrog 50 cestarjev, se je na ta način razdelilo okrog 900 „Štajercev.“ Ornik misli, da je on s tem Jugoslavijo ubil, pa to se ni zgodilo, ker s papirjem se ideje celega naroda ne more uničiti. Pač pa so zdaj cestarji s papirjem za delj časa izvrstno preskrbljeni.

Ornik je začel bolehati. Strašil je šel, Linhart je šel in v tretje gre rado. Zato mu pa svetujemo, predno umrje, da vsaj deloma popravi krivice, ki jih je storil slovenskemu narodu.

Košnja je v polnem teku. Trava je večinoma zelo majhna in redka. Nakosilo se bo gotovo še manj kakor lani. To je nasledek lanske suše, ki je marsikje uničila travne koreninice. Pa tudi letos je bilo še premalo dežja. Slabi upi za bližnjo bodočnost!

Na ječmenu se vidi letos rja in velika onetljivost. Fižolu in bučam je tudi pri nas precej škodoval zadnji mraz. Pa tudi zajci zelo pokončavajo fižol. Zato bo treba postreljati te dolgopeteže!

Kljub vsemu popisovanju se obeta le slab pridelek. Njive so na pol obdelane. Zadnjič sem videl, ko so na neki njivi koruzo okapali. Zorano je bilo tako plitvo, da so delavci gnoj izkapali. In pri takem obdelovanju naj bi toliko zrastlo, kolikor bodo gospodje izračunali?

V naših mestih in tudi na Ptuju ni prav nobene rekvizicije. Imajo pa nekateri velike zaloge raznega blaga, ker z dežele, kjer imajo posestva — vse pridelke in živino spravijo v mesto. Tu so varni pred rekvizicijo. Ali ni to vnebovpijoča krivica? Ti žive brez skrbi, pri kmetu pa brez usmiljenja rekvirirajo. Zadnjič so rekvirirali celo semensko ajdo, ker posestniki niso imeli drugega zrna. Kake nasledke bo to imelo?

Komisarji za rekvizicijo živine opravljajo naročeni svoj brezsrčen posel. Več malih posestnikov, ki so prej imeli po 4—5 glav živine, ima zdaj po jedno kravico. Ni čudno, da ljudstvo tarna, žaluje in preklinja te brezsrčne ljudi. Njihov predstojnik pa je človek, ki menda nima srca. Ko ljudje vprašujejo, s čim da bodo gnojili, pravijo ti „kmetski prijatelji“, da bo tri leta že brez gnoja rastlo. Mnogi teh ljudi pač imajo o poljedelstvu toliko pojma kot zajec o bobnu. Zato ni čudno, da kmetski človek ne dobi od njih — prijazne besede.

Narod sebi.

Pred štirimi tedni smo se obrnili do narodno zavednih Slovencev s prošnjo, naj osnujejo po deželi slovenski krajevne odbore in odseke, ki bi zbirali ude za Slovenski gledališki konzorcij v Ljubljani. Prosili smo, da bi se oglasili novi člani vsaj do dne 12. maja t. l.

Dasi je bil rok prav kratek, je bil uspeh tega poziva vendar še dosti ugoden. Posebno lep je bil v Idriji, kjer je krajevni odbor pod načelstvom g. not. kand. Tavsesa do dne 12. maja nabral že nad sto delnic po 100 K. Tudi naši junaki na frontah, vsak trenotek v smrtni nevarnosti, so se spomnili našega kulturnega zavoda. Slovenski vojaki v bolnišnici v Laškem Vidmu so poslali 1000 K, častniški zbor jurišnog bataljona 42 d. p. divizije, vojna pošta 136, je nabral 910 K — posebno ljub dar, ker nam je došel od bratskega debla našega troedinega jugoslovanskega naroda — in tudi pri drugih oddelkih se zbirajo darovi za slovensko Talijo.

Stopili so na plan tudi denarni zavodi: Jadranska banka je pristopila konzorciju z svoto 20.000 K in s tem pokazala, da umeva, kake važnosti je za kulturo dobro narodno gledišče. Naj bi jo v obilni meri posnemali in prekašali tudi drugi denarni zavodi.

Vendar je bil rok do dne 12. maja t. l. veliko prekratek, da bi se mogla razpresti podrobna organizacija po vseh slovenskih krajih. A prav taka organizacija nam je nujno potrebna.

Narodno gledišče v Ljubljani mora biti vez in središče za vse ostale odre in dramatična društva po naših manjših mestih, zlasti tudi ob narodnih mejah. Narodno gledišče naj vzgaja pred nami tudi domač izobražen igralski naraščaj, ki so ga pogrešali doslej vsi slovenski odri. Konzorcij hoče zato ustanoviti lastno strokovno dramatično šolo in v zvezi z Glasbeno Matico tudi glasbeno dramatično šolo. Le tako se bo moglo povzdigniti ljubljansko Narodno gledišče in ž njim tudi pokrajinski odri na tisto umetniško višino, ki je potrebna, da bodo resnično v korist naši književnosti in kulturi.

Te dni smo videli Slovenci, kako bratje Čehi v Pragi in po vsem Češkem proslavljajo jubilej svojega Narodnega gledišča. Požrtvovalnost češkega naroda, ki si je pred 50 leti z geslom „Narod sebi“ sam ustanovil svoje prekrasno prvo Narodno gledišče, je rodila najlepše sadove, bogato dramatično literaturo in predivno dramatično glasbo, priče češke kulturne višine. Če hočemo, da bo prineslo gledišče tudi nam tako lepih sadov, moramo pritegniti kakor svoj čas Čehi vse svoje sile k skupnemu delu:

Slovensko Narodno gledišče skupna zadeva — vseh Slovencev!

Zato se obračamo do premožnejših Slovencev po vseh slovenskih pokrajinah na Kranjskem, Primorskem, zlasti v Trstu, Štajerskem in Koroškem, da po svojih močeh podpro osrednji slovenski oder, Narodno gledišče, bodisi da pristopijo kot člani slovenskemu gledališkemu konzorciju v Ljubljani (deleži po 100 K), bodisi da prispevajo tudi z darili. Pritegniti moramo vse narodne sile k skupnemu delu. Po vseh občinah naj bi krajevni odbori ali vsaj posamezni zastopniki nabirali člane, darov in podpirali upravni odbor tudi z nasveti. Noben slovenski kraj naj bi ne bil brez žilavega delavca za slovensko Narodno gledišče. Zato prosimo, da bi zavedni delavni možje in žene v vsakem večjem kraju, v vsaki občini čimprej osnovali krajevne odbore in to naznanili upravnemu odboru, hkratu pa naj se javijo tudi posamezniki, ki bi bili voljni pomagati pri skupnem delu za slovensko gledišče in slovensko kulturo.

Upravni odbor Slovenskega gledališkega konzorcija v Ljubljani.

Italijansko bojišče.

Na italijanski fronti navadne manjše praske. Do ofenzive še ni prišlo — Naša mornarica je zadel hud udarec. Italijani so potopili eno najlepših, največjih in najmodernejših vojnih ladij, dreadnought »Szent Isztvan«. Berolinski listi očitajo madžarskemu poveljstvu dotičnega brodovnega oddelka in ladje same — nepazljivost in nespretnost.

Vojna ladja „Szt. Isztvan“ se potopila.

Iz Dunaja se dne 12. junija uradno poroča:

Na ponočni plovbi v Adriji je zadel italijanski torpedo našo vojno ladjo „Szt Isztvan“ in jo potopil. Pogrešajo se linijski poročnik Maxon de Rövid, ladijski strojni obratni vodja Sarnitz, kadet A. Müller in okrog 80 pomorščakov. Aspirant Jožef pl. Serda je mrtev, ostali del posadke je bil rešen.

Italijansko uradno poročilo.

Iz Rima se dne 13. junija uradno poroča:

Dne 10. junija zjutraj zarana sta napadla dva najhna italijanska torpedna čolna pri dalmatinskih otokih oddelek avstrijskega vojnega brodovja in sicer dve veliki avstrijski križarki tipa „Viribus Unitis.“ Križarki sta bili pod varstvom in zaščito 10 torpednih lovskih čolnov. Italijanskima torpednima čolnoma je poveljeval korvetni kapitan Luigi Rizzo. Naša torpedna čolna sta udrla čez črto avstrijskih torpednih lovskih čolnov in sta zadela z dvema torpednima strelom eno križarko, ki je plula spredaj in z enim torpednim relom pa križarko, ki je plula za njo. Naša torpedna čolna, zasledovana od avstrijskih lovskih čolnov, sta še težko poškodovala eden torpedni lovski čoln in sta se vrnila neposkodovana.

Linijska vojna ladja „Szt Isztvan“ je bila dograjena leta 1914, je torej bila ena najnovejših, največjih in najmodernejših vojnih ladij naše vojne mornarice. Ladja je bila 151.4 m dolga in 27,3 m široka. Njena posadka je znašala 1000 mož. Oborožena je bila z 12 topovi kalibra 30.5 cm.

Zračni napad na Brindisi.

Dne 9. junija zjutraj zarana je napadel oddelek naših zračnih letal vojno pristanišče Brindisi in vrgel več bomb na razne naprave v pristanišču. Ena bomba je zadela in užgala poslopje, v katerem so se nahajala sovražna letala. Poslopje je zgorelo. Zgorelo je tudi skladišče za bencin. Zgorelo je še tudi več drugih vojaških skladišč. Ena bomba je zadela tudi neko v pristanišču zasidrano angleško križarko, na kateri je bila opaziti velika razstrelba. 32 bomb je pa zadelo razna druga poslopja.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču kažejo vsa znamenja, da se je Nemcem sicer posrečilo prodreti do višin reke Marne, toda iz srditih protinapadov angleško-francoskih čet je sklepati, da je prodiranje nemških čet čez imenovano reko smatrat za ustavljeno, kajti južni breg reke Marne brani 700 000 mož ameriških čet, kakor tudi 40 divizij francoske rezervne armade. Francoska poročila pravijo, da je položaj na francoskem bojišča trenotno sličen za las onemu leta 1914, ko je bila nemška armada prisiljena k znanemu umiku, pričemer je zavsem izgubila 300.000 mož.

Bitka pri Noyonu.

Dne 8. junija so v hudem napadu zavzele nemške čete gorovje južnozahodno od Noyona. Zasedle so francoske postojanke Mortemer in Orvillers ter višine pri Cury. Francoski protinapadi so bili odbiti. — V tej bitki je bilo vjetih 8000 mož.

Politične vesti.

Slovenci in ravnopravnost slovenskega jezika na Štajerskem. Neki slovenski okrajni šolski svet na Štajerskem dopisuje s krajnimi šolskimi sveti samo po nemško. Dasi se člani tega okrajnega šolskega sveta štejejo med prvake slovenstva ter zavzemajo v javnem življenju odlična mesta in so bili že naprošeni, naj sklenejo slovensko dopisovanje, vendar niso doslej v tem oziru ničesar storili. Država priznava ravnopravnost slovenskega jezika v šoli in uradu, oni pa jo s svojo pasivnostjo zanikujejo ter puščajo predsedniku proste roke, da dopisuje v smislu ponemčevanja šol in uradov. S tem ustvarjajo sami nezakonito stanje, da nastavlja vlada v urade slovenščine nezmožne uradnike. To ravnanje se priliga tesno vsenemškemu programu, s katerem hočejo

* O prvem obisku je poročala „Straža“ štev. 26. 27.

Nemci državo reformirati. Naše geslo mora biti uveljavljanje in izvrševanje določb člena 19 državnega osnovnega zakona iz leta 1867. V smislu državnega osn. zakona pa mora vsak državni urad na Slovenskem dopisovati s slovenskimi korporacijami v slovenskem jeziku ter mora tudi naslove na kuverte pisati v tem jeziku. C. kr. državno sodišče na Dunaju je s svojo razsodbo z dne 3. julija 1906 štev. 264 izrecno razsodilo, da se v državnem osnovnem zakonu zapopadene politične pravice nanašajo tudi na vse tuzemske upravne korporacije, med koje spadajo tudi krajni in okrajni šolski sveti. Šolski sveti naj torej sklenejo slovensko dopisovanje, krajni šolski sveti pa naj ne sprejmejo nobenega dopisa z nemškim naslovom na kuverti, temveč ga naj vrnejo, ne da bi ga odprli z opombo:

Prosim za naslov in dopis v smislu določb člena 19 drž. osn. zakona z dne 21. decembra 1867 v slovenskem jeziku." Pečat in podpis.

Predsedstvo „Češkega Svaza" pri dr. Seidlerju. V četrtek dne 13. junija sta se v imenu »Češkega Svaza« podala podpredsednik Tušar in poslanec Haberman k ministrskemu predsedniku dr. Seidlerju. V daljšem razgovoru sta naglašala, da je nujno potrebno takojšnje sklicanje državne zbornice. Izjavila sta, da si sicer pridržuje »Češki Svaz« popolnoma prosto roko za prihodnje državnozborske zasedanje ter da si ne bo dal dopasti nobenih utesnjevanj glede svojih akcij vspričo najnovejših vladnih odredb, da pa hoče vstrajati na parlamentaričnih tleh.

„Prepovedani shod". Pod tem naslovom jadikujejo celovške »Freie Stimen«, da živimo v pravcatem »ex lex«-stanju, ker da je ministerski predsednik sicer prepovedal »državi sovražne« shode »jugoslovanskih hujskačev, da se pa isti vendar vršijo ob »znatni udeležbi nahuiskanega prebivalstva«. Huduje se nad prireditvami v Trbovljah in Družmirju češ, da se je vkljub prepovedi vse lepo zvršilo »po načrtu in mislih jugoslovanskih hujskačev«. Shod v Trstu da je tudi bil prepovedan a dr. Korošec da je le govoril, in tako se nadaljuje »in dulci ljubilo«, kakor da državna uprava nima nobene moči. Nastalo da je vse, kakor so to vsenemški preroki prerokovali. »Gibanje je danes tako močno, da je... skoro prepozno. Odgovornost za to »skoro prepozno« nosi v prvi vrsti notranji minister grof Toggenburg, ki je imel jugoslovansko propagando za »velepatriotično stvar.« Mož je zrel, da postane srbski ministerski predsednik«. — Tako celovško vsenemško glasilo! Ko »volkstagi« povsod gonijo vsenemško lajno, Koroški »Bauernbund« ščuva nemške Miheljne zoper Jugoslavijo ter so vsi uradi zoper nas, pa — tolik strah pred »prepovedanimi« slovenskimi shodi. Mi vstajamo, —

— a njih je strah!

Volkstag v Velikovcu. Dne 9. junija so imeli koroški vsenemci zopet svoj volkstag. Na ta dirindaj so zbobnali nekaj posilnemcev iz Koroškega in Štajerskega. Kot govorniki so nastopili znani Jaka Lučovnik, župan in državni poslanec iz Žihpolj, kojega rodbina za toliko nemški, da mora naš Jaka moliti z njo rožnivenec v slovenskem jeziku, nadalje vsenemška hujskača Markhl in Nagele, neizogibni Francl Girstmayer iz Maribora, ki v zadnjem času kaj rad zahaja na Koroško z očividnim namenom, da bi ujel tamkaj kak državnozborski mandat, kajti na Spodnjem Štajerskem je že kot „večni kandidat" — predobro znan in nek krščansko-socialni urednik Paulič, kojih pradedje prav gotovo niso z onim slavnim Hermannom v Tevtoburških gozdovih piti bratovščine v medvedovih kožah. Ti komedijanti so ubijali jugoslovanskega zmaja z resolucijo, da se v imenu Slovencev (menda takšnih kakor so Lučovnik, F. Girstmayr, Linhart, Ornig itd.) zavarujejo proti razkosanju Koroške iz gospodarskih in nravnih ozirov, ker baje ne morejo pozabiti, koliko gorja so storili Srbi in Črnogorci (zakaj tudi ne Culukafri) našemu cesarju. Šole na Koroškem so po mnenju teh možakarjev baje take, da so všeč Nemcem in Slovencem. (Tega pa menda samim sebi ne verjamejo!) Končno še pozivljejo celovškega škofa, da naj ostro nastopa proti koroški slovenski duhovščini (je že itak storil), da ne bo pomagala nravno podivjati slovenskega ljudstva. O tej resoluciji, ki so jo z velikim pompom spravili v svet, so sedaj prepričani, da je za vselej ubila Jugoslavijo!

Užaljen romar. Iz Slov. Bistrice se nam piše: Naše mesto je poslalo na Dunaj troperesno deteljico, katere najžlahtnejši listič je bil v vojni obogateli trgovec Krautsdorfer. Sedaj pa je hudo užaljen, ker ga „Straža" ni nič omenila poleg častivrednega Juharta, češ, saj je bil tudi on obsojen že začetkom vojne radi navijanja cen. Torej, da ne bo nepotrebne zamere — vsakemu svoje! Gospodu županu bi pa toplo priporočali, naj bi se kot zdravnik bolj brigal za zdravstvene razmere v mestu (dišave iz šugarjeve doline) in aprovizacijo (primerno razdelitev mesa; ni namreč potrebno, da si največ in najboljše meso obdržijo mesarji za svoje gostilne). S tem bi g. župan občanom več koristil, kot pa če se iz ostavlja v posilinemški politiki.

Za ujedinjenje Jugoslovanov. Dne 9. t. m. se je vršilo v Zagrebu zborovanje Starčevičeve stranke, na katerem je bil storjen sklep po zahtevi ujedinjenja vseh v državi živečih Jugoslovanov, Hrvatov, Slovencev in Srbov, pod žezlom Habsburžanov. V tej državi Jugoslovanov bi naj uživale vse druge narodnostne manjšine zajamčeno zaščito. K temu ozemlju naj spadajo vsi kraji, kjer stanujejo Jugoslovani, in morska obal, pristanišča in otoki severne in vzhodne Adrije.

Roseggerjeve sanje. Znani nemški pisatelj dr. Peter Rosegger v Gradcu je objavil v svojem listu „Heimgarten", aprilova št. 7, leta 1918, stran 545, sledeče: „Cesarja Karla mirovni manifest. 1. Jaz ostanem cesar nemške Avstrije (von Deutsch-Oesterreich) pod zvestim bratstvom z nemško državo. 2. Tistim mojih dosedanjih narodov, ki hočejo še pri meni ostati, zagotavljam v njihovem krogu prosti narodni razvitek in v državi mogočnosti za njihov kulturelni in gospodarski razvoj. 3. Tistim mojim dosedanjim narodom, ki nočejo pri meni ostati, za njihovo mirno samoodločbo nočem odreči svoje blage naklonjenosti. 4. Za svojo državo zahtevam svojo od narodov zemlje zajamčeno trgovsko cesto do prostega morja. Te sanje, ki so mi stopile v pomladanski noči 1918 pred dušo, katera hrepeni po miru, polagam v svoj dnevnik. Tudi sanje imajo svojo pravico." — Tako stari Peter Rosegger. Nemški listi ga kaj radi citirajo, če zine kaj zoper Slovane ali priredi kako zbirko za vsenemške namene. A te njegove „sanje" so lepo zamolčali! In vprašati moramo: Kakšen vik in vrišč bi bil nastal po nemškem časnikarskem gozdu, če bi bil zapisal kaj podobnega, zlasti 3., točko, kak slovenski list? Nobene vislice bi ne bile dosti visoke za nas.

„Stajerc" in vojaštvo. Kakor izvemo so dobili po vseh vojašnicah na Slovenskem in tudi na fronti po cele bale zadnje štev. »Štajerca« Vojaki nam pišejo, da so ga skoro povsod zavrnili. V neki mariborski vojašnici je romalo kar 300 izti sov te gujusobe v greznico. Še odvili ga niso. — Štajerc in njegovi so za nadaljevanje vojske. S takimi proč!

Preces proti poljskim legionarjem. Dne 8. junija se je pričela javna kazenska razprava proti poljskim legionarjem pred vojaškim sodiščem v Marmarošu-Szigeti na Ogrskem zaradi zločina proti vojni sili, dezertiranja, upora tatvin in javnih nasiljstev. Obtoženih je zraven 112 oseb, med temi 88 častnikov. Kazenska razprava še traja nadalje.

Volitve v Rumuniji. Te dni so se izvršile volitve v rumunsko poslansko razbornico in v senat. V senat je bilo izvojenih 106 konservativcev torej vladnih pristašev in samo 4 pristaši Take Jonescia. V poslansko zbornico je pa bilo izvoljenih 160 konservativcev in le 19 poslancev, ki so pristaši raznih drugih strank.

Tedenske novice.

Na Vranskem se vrši dne 23. junija v prostorih g. Brinovca politični shod. Govori poslanec tega okraja dr. Korošec.

Shod v Št. Juriju ob juž. žel. Za prihodnjo nedeljo, dne 16. junija nameravani shod Slov. Kmetske Zveze v Št. Juriju ob juž. žel. se preloži na poznejši čas.

Knezoškof dr. Jeglič častni meščan ljubljanski. Dne 11. t. m. je v seji mestnega občinskega sveta ljubljanskega dr. Novak poročal: Predlagam, da se podeli častno meščanstvo ljubljanskemu knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jeglič, ki je obhajal 20-letnico višjepastirske službe. Utemeljujem to z zaslugami, ki si jih je pridobil za mesto Ljubljano, ker je omogočil, da se je mesto lepo razširilo pri Sv. Petru. Hvaležni smo za njegovo velikodušnost, ker je omogočil izdajanje raznih slovenskih knjig. Dalje ne moremo prikrivati, da smo mu hvaležni, ker je stopil na čelo velike narodne akcije, da se nam podeli samostojnost in tako povzročil, da se vračata sloga in medsebojna ljubezen med nas. — Proti je govoril Nemec Pammer. Predlog, da se imenuje knezoškofa dr. Jegliča za častnega meščana, je sprejela slovenska večina z velikim navdušenjem.

Novo sv. mašo bodo imeli letos sledeči čč. gg bogoslovci lavantinske škofije: Iz 4. letnika: Janez Ev. Gašparič pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji dne 21. julija; pridiguje vlč. g. Friderik Horvat, župnik pri Sv. Lovrencu nad Mariborom. Joža Pretnar v Gorjah pri Bledu (Kranjsko) dne 29. junija; pridiguje vlč. g. Ivan Kunstelj D. J., superior, Ljubljana. Alojz Sunčič pri Sv. Križu pri Ljutomeru dne 28. julija. Iz 3. letnika: Ivan od Kr. Greil pri Št. Janžu na Dravskem polju dne 4. avg.; pridiguje vlč. g. dr. Matija Slavič, profesor bogoslovja v Mariboru. Jurij Mikolič, imejitelj srebrne hrabrostne svetinje in Karlovega četnega križa, v rom. cerkvi Marije Tolažnice v Žetalah dne 7. julija; pridiguje vlč. g. Franc Šalamon, dekan in nadžupnik v Rogatcu. Lojze Pavlič v Loki pri Zidanem mostu dne 7. julija; pridiguje vlč. g. dr. Franc Kruljc, dekan in nadžupnik v Laškem. Vekoslav Skuhala pri Veliki Nedelji dne 28. julija; pridiguje milostljivi g. Franc Moravec, canonicus senior in stolni župnik v Mariboru. Anton Tomažič v Ljutomeru dne 30. junija; pridiguje vlč. g. dr. Anton Medved, gimn. profesor v Mariboru. — Višje sv. redove bodo prejeli v mariborski stolnici prihodnji teden in sicer: subdijakonat v sredo (19. t. m.), dijakonat v petek (21. t. m.) in presbiterat (mašniško posvečenje) v nedeljo (23. t. m.).

Iz celovske škofije. Za kn. šk. duhovnega svetnika je imenovan preč. g. Matevž Germ, župnik v Železni Kapli. Častitamo! — Za župnijo Goričja vas je prezentiran msgr. K. Wohlandt, župnik v Trebnjem. Bil je že prej župnik v Goričjivasi (Hörzendorf.) — Za dekanijska svetovalca sta izvoljena župnik Ludovik Pirker za dekanijo Celovec-okolica, in župnik Oton Puchta za dekanijo Sovodnje. — Prestavljen je kaplan V. Hafner iz Meiseldinga v Šmihel pri Volšbergu.

Slovenska deca v Varaždinu. Iz Varaždina poročajo: Slovenski otroci, ki so prišli na prehrano v vnraždinski okraj, so bili v mestu Varaždinu sijajno sprejeti. Poseben odbor 50 narodnih gospa in gospodičen je prav po materinsko ljubeznipgino poskrbel za slovensko deco. Otroci so ostali deloma v samem Varaždinu, deloma so jih prevzeli okoliški kmetje.

Vpisovanje na ženskem učiteljišču šolskih sester v Mariboru. Na cesarja Franca Jožefa I. jubilejnem učiteljišču šolskih sester v Mariboru je vpisovanje za I. letnik šolskega leta 1918-19 v četrtek, dne 27. junija od 8. do 10. ure dopoldne. Sprejemni izpit se začne istega dne ob 10. uri dopoldne.

Za slovensko šolo v Mariboru. G. Trumbič je nabral med ljubljanskimi in jeseniškimi izletniki na Golici za slovensko šolo v Mariboru in poslal Jugoslovanskemu klubu znesek 256 K, katere je klubu nakazal z dopisom: Jugoslovani, zbrani dne 2. junija 1918 na jugoslovanski Golici, se izrekamo z največjim navdušenjem za majniško deklaracijo Jugoslov. kluba, kateremu ob tej priliki pošiljamo znesek 256 K za slovensko šolo v Mariboru z geslom: Raje umreti, kakor stopite iz začrtane nam prave poti na krivo pot! Vsem cenjenim darovateljem najiskrenejša hvala!

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Iz pušice v mariborskem Narodnem domu K 35.41; Ivanka Zupančič, učiteljica v Šmarju pri Jelšah, nabrala v Šmarju, Grobelnem, Ponikvi in Št. Juriju ob južni železnici 222 K; dr. Podlesnik v Velenju 10 K; dr. Joško Majcen, c. kr. linijski zdravnik v Kotoru, nabral v veseli jugoslovanski družbi v Boki Kotorski 100 K; Anton Mikuž, deželni poslanec, Slap ob Idriji, mesto venca na krsto Ant. Slamic v Batujah na Goriškem 30 K; H. Drofenik v Ptuju 5 K; Franc Koser v Juršincih 10 K; Zmago in Pavla Bregant v Grahovici (Slavonija) 10 K; poročnik Karel Kocmut v Gradcu nabral na binkoštno nedeljo v veseli družbi v Kocmutovih goricah pri Sv. Juriju ob Ščavnici 21 K; Josip Radolič v Mariboru 20 K; upravništvo „Slovenskega Naroda" K 33; Marica Jurjević, učiteljica v Ligojni pri Vrhniki na Kranjskem povodom jugoslovanskega slavja na Vrhniki dne 2. junija 100 K; Anton Kuhar, kaplan v Rečici na Paki, 20 K; Anica Žiher, učiteljica v Cirkovcah, 5 K; Karel Regoršek, železniški uradnik v Mariboru, 20 K; Vekoslav From, učitelj v Št. Lenartu, mesto venca na grob g. dr. Tipliča 20 K; Anton Magdič na Cvenu, zbirka gdl. Gustike Šerec v veseli družbi v gostilni g. župana v Babincih 23 K; Franc Košir v Rošpahu 50 K; J. Frangež, župnik pri Sv. Marjeti na Pesnici, 20 K; Slovenski vojaki 4. bataljona po vojnem kuratu g. Bogoviču 300 K; Friderik Repolusk, župnik v Št. Vidu nad Valdekom 20 K; Franc Bratošek, župnik v Svetinju, 50 K; Iv. Peček v Novivasi 5 K; Ivan Zapečnik, pristav južne železnice v Mariboru, nabral na sestanku železničarjev dne 4. junija t. l. 78 K; upravništvo „Slov. Naroda" 135 K; F. Pšunder, župnik pri Sv. Bolfenku v Slov. gor., 25 K; orkester šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani 63 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blagajnik Franc Pišek, Narodni dom). Šolski odsek.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: duhovniki o priliki sestanka v Podčetrtku 114 K.

Za stavbo zavoda usmiljenih bratov pri Žalcu so darovali sledeče velečastiti dobrotniki: Premilostljivi knez in škof dr. M. Napotnik, kot temelini kamen znesek 30.000 K; Neimenovana, Žalec, 4000 K; Jakob Zupanič, župnik, Gotovlje, 1000 K; Zapuščina raj. Vinc. Kolar 500 K; Anton Veternik, župnik, Žalec 200 K; Ivan Šepic, Konjice, 2000 K; Ivan Lenart, nadžupnik, Šmartin, 300 K; Jožef Kodrič, kaplan, Šmartin, 200 K; Ivan Rožman, župnik, Zavodnje, 100 K; Mihael Šmid, župnik, Solčava, 1700 K; Jožef Atteneder, župnik, Šoštanj, 300 K; Fr. Zdolšek, župnik, Sv. Jurij ob Taboru, 200 K; Jožef Pečnak, kaplan, Brežice, 200 K; Jožef Čede, župnik v

Studenicah, 100 K; Matija Frece, župnik v pokoju, Petrovče, 300 K; Gregor Presečnik, župnik v pokoju, Petrovče, 100 K; Fr. Bratušek, župnik, Svetinje, 50 K; Jožef Meško, župnik, Sv. Miklavž, 50 K; Fr. Vračun, župnik, Sv. Miklavž pri Slovenjgradcu, 50 K; Fr. Simonič, vikar, Maribor, 50 K; Ferdo Pšunder, župnik, Sv. Bolfenk v Slov. goricah, 100 K; Jožef Cerjak, župnik v pokoju, Rajhenburg, 50 K; Profesor Zidanšek, ravnatelj semenišča, Maribor, 100 K; Anton Kuhar, kaplan na Paki, 300 K; Fr. Cizej, župnik, Šmartin pri Velenju, 50 K; Maks Ocvirk, župnik, Sv. Andraž, 50 K; Fr. Ogrizek, župnik, Dramlje, 20 K; Anton Tkavc, mestni kaplan v Mariboru, 30 K; Lovro Petovar, posestnik, Ivanjkovci, 200 K; Alojz Goričar, posestnik, Mozirje, 200 K, Jožef Polanc, trgovec, Petrovče, 100 K; dr. J. Barle, notar, Kozje, 50 K; Marija Hribernik, Braslovče, 60 K; Jurij Stropnik, Topolšica, 20 K; Alojzija Čop, Šmarjeta ob Pesnici, 20 K. Vsem dobrotnikom našega zavoda naj ljubi Bog stoterno poplača! Dobrotnike, ki so obljubili za našo stavbo, vodstvo ponižno prosi, naj pošljejo obljubljeni znesek pod naslovom: „Usmiljeni bratje, Žalec, Štajersko.“

Slovenski učitelj-veteran. Prihodnji torek, 18. t. m., slavi g. Ivan Vračko, vpokojeni nadučitelj na Pobrežju pri Mariboru, svojo 80letnico. Rojen je bil dne 18. junija 1838 pri Sv. Štefanu pri Šmarju kot sin kmetskih staršev. Njegov brat je bil tam župan okrog 30 let. Študiral je realno gimnazijo v Celju. Služboval je kot ljudskošolski učitelj v Šmartnu na Paki, v Mozirju, pri Sv. Roku ob Sotli, na Planini, na Zidanem mostu, v Sromljah, pri Sv. Petru na Medvedovem selu, v Tiefenu na Koroškem, v Prevorju, v Dramljah, v Laškem trgu, pri Sv. Lenartu n. Laškim in nazadnje v Leskovcu v Halozah kot nadučitelj (13 let). Ivan Vračko je vzgojil svoje otroke v krščanskem in narodnem duhu. Sin Evald je župnik v Št. Ilju v Slov. gor., Ivan pa profesor v Celju, hčerka Ela je soproga učitelja g. Šerona v Ptuju. Z mnogoštevilnimi učenci kličemo g. jubilantu: Še na mnoga leta!

Pisarna Slovenske Kmetske Zveze za Štajersko združena s Poslovalnico spodnještajerskih slovenskih poslancev se nahaja v Mariboru, Koroška cesta 5, prvo nadstropje, desno. Pisarna daje članom Slovenske Kmetske Zveze pojasnila v gospodarskih, vojaških, davčnih in drugih sličnih zadevah, pomaga z nasveti, sestavlja vloge in prošnje na oblastnije itd. itd.

Poziv rodoljubnim Slovencem in Slovenkam! Nemci se v svojih oporokah vedno prav pridno spominjajo nemškega Schulvereina, Südmarke in enakih nepotrebnih nemških društev. Nedavno umrli svečinski Menhardt je svoje veliko premoženje določil za Schulverein in Südmarko. Kaj pa Slovenci in Slovenke? Ali mi nimamo nobenih narodnih potreb? Še preveč! Slovenska Straža, Tiskovni dom, slovenska šola v Mariboru in še celo kopo drugih društev in zavodov potrebuje gmotne pomoči. Rojaki! Ko pišete oporoke, spominjajte se obmejnih Slovencev, določite del svojega premoženja za Slovensko Stražo v Ljubljani, za Tiskovni dom v Mariboru, za slovensko šolo v Mariboru ali za Dijaško kuhinjo.

Slovenska Straža. Občni zbor Slovenske Straže se vrši v kratkem; zato je neobhodno potrebno, da se sestavijo odbori podružnic Slovenske Straže in da pričnó z delom. Slovenski Štajer, na plan! Strnimo se v krepko narodno obrambo proti onim, ki nam hočejo oropati najlepše dele zale naše jugoslovanske zemlje na Slovenskem Štajerju. Oživimo podružnice Slov. Straže!

Plakati vojnega albuma pešpolka št. 87. Te dni so se razobesili po Cetju in ostalih mestih in krajih polkovnega nadomestnega okraja plakati, ki napovedujejo s podobo in besedo izdajo vojnega albuma 87tnikov. Plakat je delo dunajskega umetnika Rolanda Strasserja ter vzbuja s svojim krepkim slikanjem naših vojščakov splošno pozornost. Prodaja kratko vsebino vojnega albuma ki bode sporočal v obsežni obliki sodobnikom in potomcem slavne dogodljaje hrabrih pripadnikov 87. polka tekom svetovne vojne. Cena proti predplačilu 30 K za ljudsko 40 K za krasotno izdajo je čudovitno nizko nastavljena, ako pomislimo, da bode vsebovalo to krasno spominsko delo v obsegu približno 400 strani kakih 1000 umetniških slik po zanimivih vojnih posnetkih. Pripororočljivo je torej za vsakega, ki je v zvezi s spodnještajerskim domačim polkom, da ne zamudi subskripcijskega roka, ki poteče dne 1 julija 1918 ter si z naročitvijo pravorasno zagotovi to dostojno in mikavno spominsko knjigo

Če se prime dezerterja, je vsakemu strogo prepovedano se vmešavati v postopanje vojaštva. Vojaške patrulje ali posamezni vojaki, ki primejo ali ženejo dezerterja, imajo pravico takoj rabiti orožje, če bi jih kdo dejanski napadel ali če bi kdo grozil z napadom, oziroma, če bi se od strani civilnega prebivalstva grobo in nesramno psovalo eskortno moštvo. Tako razglaša cesarska namestnija.

Naši slovenski junaki čakajo na Laha. (Dopis s fronte.) Kot vedno zvesti branilci naše lepe slovenske domovine stopimo zopet mi slovenski vojaki od našega hrabrega 26. strelskega polka ter čakamo tukaj na tirolskih skalah na izdajalskega sovražnika, da mu bomo prizadejali odločilni udarec. „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ sta nam vedno dobrodošla. Med našimi vojaki gresta lista kar iz rok v roke ter ju vsak prav rad prebira. Vsakemu prineseta skoro kaj novega iz njegove rojstne vasice. Tudi tukaj pri nas vlada veliko navdušenje za našo bodočo prelepo Jugoslavijo. Prav iskrene pozdrave pošiljajo vsem bralcem vojaki od 12. stotnije 26. strelskega polka. — Sledijo podpisi.

Perilo za vračajoče se vojnike. C. in kr. vojaško poveljstvo v Gradcu nas prosi, da pozovemo dobrosrčne ljudi, naj darujejo odvišno moško perilo — srajce in spodnje hlače — za vračajoče se vojnike. Koor ne more dati perila brezplačno, dobi za vsako porabno srajco 12 K, za spodnje hlače pa 8 K. Ker se baje namerava itak odrediti prisilno oddajo perila, bo dobil vsak, ki bo kaj prostovoljno oddal, potrdilo o oddaji in se bo potem to pri prisilni rekviziciji upoštevalo. —

. Kmetski, obrtniški in delavski ljudje imajo komaj toliko perila, kar ga neobhodno potrebujejo. Pri gospoda v mestih pa ima nakopičene ne samo cele zaloge perila, temveč še tudi druge obleke. Pa zdi se nam, da oblasti po stari navadi tega nočejo vedeti!

Prevažanje potne prtljage. Železniško ministrstvo objavlja glede prometa s potno prtljago sledečo naredbo: Dosedaj je bila teža potne prtljage neomejena. Določa se, da odslej na rej teža posameznega komada potne prtljage ne sme znašati več kot 50 kg. Nadalje se določa, da mora biti na vsaki potni prtljagi označeno ime in naslov lastnika ter kraj, kamor je namenjena. Na prtljagi mora biti tudi označena železniška postaja, na kateri je bila oddana, da se na ta način pri morebitnih izgubah lahko dožene ime in naslov lastnika.

Legitimacije za daljša potovanja. Že pred nekaj tedni se je razpravljalo o vprašanju, je-li ne bi kazalo, ako bi se vpeljale legitimacije za potovanja po železnicah, da se na ta način prepreči nepotrebna vožnja marsikaterih oseb po železnicah. Ker so se pa sedaj prometne razmere na železnicah zelo poslabšale, je bilo sklenjeno, da se upeljejo posebne legitimacije za potovanja po železnicah. Dovoljenja za službena potovanja in za potovanja v trgovskih zadevah se bodo podeljevala brez vsakih omejitev, istotako potna dovoljenja v nujnih rodbinskih zadevah. Legitimacije se bodo dovoljevale le za daljša potovanja in sicer na sličen način, kakor se izdajajo potni listi.

Razmere na kolodvorih v Mariboru. Mnogo se je že pisalo, kako spretni in izurjeni so vsenemški uradniki pri napadanju Slovencev in takrat, ko gre zato, da kratijo pravice in svobode Slovencev. Pa li mislite, da so tudi v službi tako marljivi? Kaj še!! Da se prepričate, Vam navedem slučaj, ki se mi je trikrat pripetil. Večkrat imam opraviti ob koroški strani. Lani meseca maja je bilo; vračam se z večernim vlakom, ki bi moral privoziti v Maribor krog 6. ure. Tokrat pa je pripeljal šele ob pol osmih zvečer na koroški kolodvor. Tu pa je stal zelo dolgo. Prav sem bil v skrbeh, če še dobim poštni vlak Dunaj—Trst, ker se moram voziti iz Maribora proti jugu. Ptujčana sem že zamudil. Ker še vlak vedno tu stoji, povprašam konduktera, če se že skoro odpeljemo. „I waß net“, mi on odgovori. Povprašam prometnega uradnika, če še dobim poštni vlak. Ta pravi, da čisto gotovo, ker še ni privozil v Maribor. — Potem še čakamo. In proti pol deveti uri začne vendar voziti. Pa kaj, samo da dobim poštni vlak! Toda ko pridemo po ovinku do glavne proge (Dunaj—Trst), je vozil poštni vlak — mimo nas! Moral sem prenočiti v Mariboru in sem zamudil en dan samo le zato, ker si je uradnik progo zastavil s tovornimi vlaki in si je ni znal sprazniti ali pa se ni hotel potruditi, da bi si napravil prostor. Ker je moralo radi tega mnogo potnikov v Mariboru prenočiti, so bile naenkrat vse sobe po gostilnah in hotelih zasedene, tako da bi bil moral prenočiti na prostem, če bi ne bil šel budit znane obitelji in je prosit prenočišča. — Drugi slučaj je bil lani v jeseni. Koroški vlak je privozil na koroški kolodvor ob pol sedmih na večer. Veselil sem se, da še dobim ptujčana, ki pelje ob 7. uri iz Maribora. Toda na koroškem kolodvoru smo stali čez eno uro in potniki smo zamudili ptujčana, poštni vlak na Dunaj in poštni vlak proti Trstu, oziroma vse zveze s temi vlaki, kar pomenja za mnoge potnike izgubo enega celega dneva. Če že ne more koroški vlak iz koroškega kolodvora, bi pa naj poštni vlaki na glavni progi vsaj kakšnih pet minut počakali!

Železniški tatovi pred poroto. V torek se je vršila porotna obravnava zoper Viktorja Draženoviča, Golubovića, J. Jutriša in Stunkoviča, ki so na železniški progi Zagreb—Zidani most meseca januarja t. l. izvršili velike tatvine. Izstopali so na raznih postajah in se pomešali med gnječo in pri tem potnike na prav nesramen način okradli. Tako so že samo dne 7. januarja ukradli raznim ljudem čez 4000 K. Glavni krivec Mato Matkovič je pred razpravo pobegnil iz preiskovalnega zapora, gori imenovani 4 zločinci pa so bili obsojeni in sicer Draženovič na 3 leta, Golubič in Jutriša na 5 let in Stunkovič na 1 leto težke ječe.

Mrlič zgorel. Na mestnem pokopališču na Pobrežju pri Mariboru je pretekli torek zgorel mrlič. Na mrtvaškem odru je ležal bivši železničar J. Božnik. Vsled nepazljivosti straže se je oder vnel in mrliču je zgorela glava z oprsjem vred. Rakev je skoro popolnoma zgorela.

Snaga vojnega kruha. Snaga, lepa beseda, ki pa pri našem vojnem kruhu nikakor ne pride v poštev. Če se dobe v vojnem kruhu trske, pesek, papir, cunje ter gumbi, če se je dobil notri že cel šop las, cel ščurek, če je neki gospod pogoltnil z vojnim kruhom celo šivanko, ki mu jo je moral potegniti iz grla zdravnik, potem se pač lahko reče, da je vojni kruh nesnažen in da ga nihče ne more jesti s slastjo, če je še tako lačen. To je vse zato, ker moke nihče ne seje, dasi se pretresa kdo ve kod, predno nastane iz nje kruh.

Nov zemljevid. Izšel je nov zemljevid, ki predstavlja Evropo po sklenjenem miru na vzhodu. Zemljevid je zelo zanimiv in ga priporočamo. Naroča se pri tvrdki G. Freytag & Berndt, Dunaj VII, Schottenfeldgasse 62. Stane s poštnino vred K 3.10.

Gospodarske novice

Cena letošnje pšenice na Ogrskem. Po dosedanjih informacijah bo odmerjena za letošnjo pšenico maksimalna cena na 75 kron za 100 kg.

Ameriška pšenica. Iz Wašingtona poročajo, da bo znašala letošnja žetev pšenice v Ameriki nad 900 milijonov bushelov: to je za 80 % več nego lani. — Tudi Južna Amerika in Avstralija imata izredno bogato žetev. Mi seveda od tega nič ne dobimo, pač pa naši sovražniki Anglija, Francija in Italija.

Domači mlini. Domači mlini in žrmlje se še sedaj dobijo, pozneje jih menda ne bo. Dobro bi bilo, če bi vsak posestnik imel dvoje žrmlj,

Črešnje plačujejo ljubljanske branjevke po 6 do 7 K 20 v za 1 kg.

Dopisi.

Maribor. Prihodnjo nedeljo, dne 16. t. m., se vrši v Jarenini Krekova slavnost z zanimivim sporedom. Vabimo mariborske Slovence in Slovenke, da se v velikem številu udeležijo jareninske slavnosti. Iz Maribora vozi vlak ob pol dveh popoldne. Izstopi se na postaji Pesnica, od tam je do Jarenine pol ure peš-hoda.

Maribor. Društvo slovenskih stalno nameščenih v Mariboru vabi na ustavni občni zbor, ki se vrši danes, v petek, dne 14. t. m., ob ½9. uri zvečer v Narodnem domu. Dnevni red: 1. Volitev odbora. 2. Slučajnosti. Na željo članov se je preložil ustanovni občni zbor na ta dan, da bi imeli priliko priti na to važno posvetovanje vsi dozdaj priglašeni člani in še drugi, ki želijo pristopiti k društvu. Treba bo pri tej priliki premotrivati vprašanje prehrane, skupne nabave obuteli, obleke, kurjave in drugih življenjskih potrebščin, sklepati o varstvu in o zdravju otrok, o podporah v slučaju bolezni in nezgod. Za izvršitev vseh teh in drugih nalog pa bo treba izvoliti marljiv odbor, ki bo imel potrebne zmožnosti in veselje do dela. Zato je nujna potreba, da pridete vsi stalno nameščeni na zborovanje. — Pripravljalni odbor.

Iz mariborske okolice. Najnovejša ofenziva nemškutarjev. Imamo v rokah neovrgljive dokaze, da je znan uradnik mariborskega okrajnega odbora lastnoročno pisal naslove na ovitke Štajerca, ter ga razpošiljal slovenskim občinam in kmetom, v veliko večji meri (po cele zavoje) seveda brezbarvnim oziroma nemškutarsko pobarvanim trgovcem gostilničarjem itd. V dotični številki klobasari nekdo o brezprimerno junaškem činu onih znanih udeležencev dunajskega romanja, ki je baje zadal jugoslovanski deklaraciji smrten udarec. Slavni okrajni zastop vprašamo: Ali se zaveda, da je večina občin okolice Maribor slovenskih? Ali plačujemo mi uradnike zato, da razširjajo narodu sovražne časopise med ljudstvom? Kdo plačuje stroške za stotine iztisov, ki jih je uradnik okrajnega zastopa vrgel med ljudstvom? Zadnji čas je že, da se napravi red v našem okrajnem zastopu, zlasti po dobni slučaji kričijo po temeljiti remeduri. Bomo še učakali časov, ko bodo gospodje hlapci šnopsarskega Štajerca obžalovali svoje navdušenje, s katerim so ponižno vpreženi v njegov jarem hoteli učiti zavedno slovensko ljudstvo patriotizma.

Jarenina. Prihodnjo nedeljo, dne 16. junija, ob pol 5. uri popoldne, se vrši pri nas Krekova slavnost. Spored: Deklamacija. Slavnostni govor. Igra: „Kovačev študent“, spevoigra v treh dejanjih. Petje. V slučaju slabega vremena se preloži slavnost na poznejši čas. Vabimo vse domačine in sosede, pa tudi Mariborčane, da se udeležijo slavnosti. Jareninske slavnosti so vedno nudile občinstvu mnogo užitka. Zatorej v nedeljo v Jarenino!

Jarenina. Hranilnica in posojilnica v Jarenini ima svoj občni zbor 29 junija ½9. predpoldne v posojilničnih prostorih.

Št. Ilj v Slov. gor. Prihodnjo nedeljo, dne 16. t. m. gremo v Jarenino na Krekovo slavje. Vrniti moramo Jareninčanom obisk na naših prireditvah. Kdor more, torej v nedeljo popoldne v Jarenino!

Sv. Jakob v Slov. gor. O izrodkih slovenskega ljudstva — nemškutarjih in posilinemcih — dunajskih romarjih, pač ni vredno izgubljati veliko besed. Da jim ni prišla na misel splošna mirovna želja, se ni čuditi. Kar jih je teh romarjev, še pač nobeden ni prelil nobene kapljice krvi ne za obrambo domovine, niti za nadvlado Nemčije ne. Za oboje tiščijo nas Jugoslovane v morilni ogenj, v katerem smo pa le zanesljivi — čeravno nas nazivajo srbofile — in moramo biti zanesljivi. „Herrenvolk" pa čaka na prihodnjost. No, v materijalnem oziru, tam so nemčurji res dosti doprinesli — do svojih žepov. Jareninska romarja hodita okrog kot dva debela špeharja. Ljudstvo po drugih krajih kaže s prstom za takimi ljudmi. Pa še drugi! Schmiderer gotovo ni šel v svojem, ampak v imenu okrajnega zastopa mariborskega. In vsled čigave krivde je šel na Dunaj? Vsled krivde tistih, ki so zadnjič pripomogli posilinemcem do zmage v to korporacijo. Žalostno pa resnično. Kronika teh značajev ne more prezreti. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. Jugoslavija, vstani v srečo našega troimenega naroda in v strah Iškarijotom!

Sv. Ana v Slov. gor. Dne 23. maja zvečer je izbruhnil požar pri posestniku Antonu Eilec v Bačkovi. Pogorelo je gospodarsko poslopje. Dne 24. maja zvečer pa se je vnela hiša in svinjak. Požigalci so baje vojaki iz Radgone, ki se potepajo po Slovenskih goricah in prosijo živeža. Eilecu je zgorelo gospodarsko orodje, vozovi, gepelj, stroji, slamoreznica in sploh vse. Govedo so srečno rešili. — Naše bralno društvo priredi v nedeljo, dne 16. junija popoldne, veselico. Govoril bo g. dr. Josip H o h n j e c iz Maribora. Slovenci in Slovenke od Sv. Ane, Sv. Benedikta, Marije Snežne, Apač, Sv. Trojice itd., pridite v obilnem številu!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Na splošno željo se bo gledališka igra „Tri sestre" ponovila v nedeljo, dne 23. junija, popoldne po večernicah. Nastopita zopet pevski in tamburaški zbor. Domačini in sosedje, pridite! — Prihodnjo nedeljo, dne 16. t. m., gremo pa vsi k Sv. Ani poslušat dr. Hohnjeca!

Sv. Trojica v Slov. gor. Zdravnik dr. Brunon Weixl se je vrnil iz vojaške službe ter zopet ordinira pri Sv. Trojici.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukaj se je poročil g. Alojzij Novačan, c. kr. orožniški postajevodja pri Kapeli, z gdč. Frančiško Mir iz Rožičkega vrha. Ženin je bil rojen v Trnovljah, župnija Vojnik pri Celju. V vojaški službi je že več let prav lepo napredoval, in sicer v zaledju in na bojišču. Odlikovan je s srebrnim zaslužnim križcem s krono. Na gostiji dne 1. maja se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 50 K. Nabirala je gospa Cilika Mir. Novoporočencema daj Bog obilno veselja skozi vso življenjsko dobo! — Obenem se je tudi vršila srebrna poroka Janeza in Frančiške Mir v Rožičkem vrhu. Pogrešali pa smo ob tej priliki sina Janeza Mir, četovodja na laški fronti. Hrabri sin je odlikovan zdaj že četrtokrat.

Ptuj. Čudna so božja pota! Ves slovenski narod se sedaj zaveda, da le v edinosti je moč; vsak posamezen ve, da se vojuje za svobodo ljubega slovenskega naroda. Okoliške občine ptujske so si z velikim trudom in s težkimi denarnimi žrtvami postavile krasno šolsko poslopje. Tu je bil dom naše ljube dece. Tu so se odgajali naši otroci v zavedne Slovence, dobre državljane, poštene kristjane. Ponosni smo bili na našo šolo. Toda kakor jasno nebo včasih zmrače oblaki, tako je tudi naša srca prevzel oblak žalosti, ko smo čuli, da je ptujski župan Ornik posetil našo šolo na lepo nedeljo ob ½12. uri. Kakor pravijo, se je mudil v šoli nad 12. uro. To pa menda ne pomeni nič dobrega. Gospod župan Ornig naj se le briga za svoje mestne šole, našo slovensko šolo si bomo pa uredili že sami. Moramo sami šolo vzdrževati, hočemo biti pa tudi sami nje gospodarji. Orniknima v njej prav ničesar iskati. Ne potrebujemo nikakega vmešavanja! Na slovenskih tleh bo Slovenec gospod!

Slov. Bistrica. Vedno več reči se izve iz dunajskega romanja. Naši toženbergerji sami pravijo, da jih je cesar sicer sprejel v salonu, tam poslušal njihove govore in sam odgovoril.

Iz našega mesta je bil tudi trgovec Krautsdorfer, ki je bojda zastopal Poljčane. On je povzročil precej smešni prizor. Ko je bil vprašan po imenu in stanu, je odgovoril zmedeno: „Moja dva sina sta oba pri marini!" Pričujoči so se prijeli za usta, da niso buknili v smeh. Kaj si je cesar mislil pri taki zmešanosti? Kaj si bi bil še le mislil, ko bi bil vedel, da stoji pred njim navijalec cen, ki je bil obsojen na 500 K globe?

Slov. Bistrica. Naš nemčurski dopisnik „Tagespošte" in „Marburgerce" je pravzaprav blaga duša: v teh težkih dneh skrbi tudi za dobro voljo svojih soobčanov. Ob priliki 70letnice Italijana Versolatija mu je napisal majhen slavospev, češ, da ima velike zasluge za utrditev nemštva v Slov. Bistrici. Zidarski mojster Versolatti pa se je resnično tako trudil za širjenje blažene nemščine, da se je niti še sam ni naučil, čeprav je osivel med našimi trdnimi Germani; on, kakor tudi njegov brat znata namreč samo italijansko in še bolje slovensko. Možakarji so pa vseeno stebri nemštva. Bog vam jih požegnaj!

Poljčane. Občino Pekel je zastopal pri cesarju tovarnar Koblischek iz Dunajskega Novega mesta, ki ima tukaj tovarno stolov. Drugi „peklenščeki" se niso smatrali „hoffähig." G. Koblischek — ime kaže pristno nemško pokoljenje — je eden tistih ljudi, ki se kažejo navidez kaj radi tolerantne, da je pa šel zastopat „peklenščeke", je pokazal, kako debele ima za nemškonacionalnimi ušesi. Seveda ima on vzrok biti nasprotnik Jugoslavije, ker bi mu potem nemara zmanjkalo cenih delavcev. Ali je povedal na Dunaju, da je občina Pekel tako trdo nemška, da je podpisalo jugoslovansko deklaracijo kar brez vsake agitacije 132 oseb? Ali je povedal, da so v Peklu vsi „ta boljši" vojaščine prosti in da štejejo ti pekelski oproščenci med najboljše patrijote, pri kozarcu seveda. Mi se ne razburjamo, ker vemo, da „peklenščeki" in pa g. Koblischek ne bodejo ustavili bodoče Jugoslavije.

Sv. Primož na Pohorju. Jugoslovansko deklaracijo jih je do sedaj že podpisalo 26, drugi še podpisujejo.

Sv. Primož II, okraj Slovenjgradec. Res ne razumemo, da se županstvo naše slovenske občine tako zelo izpostavlja za vsenemštvo, da je g. Kasper šel na Dunaj med „Štajerčevimi" brati, da nam vsiljuje „Stajerca", da proglašajo njegovi domači zavedne Slovence za Srbe. Mi mu to zamerimo. Vemo, da je poleg vsega tega dosti judovskega masla. Izdajalce nas imenujete: res, bili bi izdajalci, ce bi materni jezik na račun vsenemštva prepustili njega sramotilcem. Za Srbe nas imate. Vemo, kaj smo: trdi Slovenci. Da bi se posrbili, ni nobene nevarnosti; da bi se ponemčili, v to pa tudi ne privolimo. Pustite nas torej pri miru, mi se tudi za vas ne bomo brigali.

Braslovče. Bralno društvo vabi na ponavljanje igre „Božja dekla", ki se bo vršilo v nedeljo, dne 16. t. m., po večernicah.

Celje. Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih gimnazijskih razredov z nemškim in slovenskim učnim jezikom v Celju se bo vršilo dne 28. junija in dne 16. septembra t. l. od 8. do 9. ure dopoldne. Od 9. ure naprej sledijo sprejemni izpiti.

Novacerkev pri Celju. Tukaj je umrla dne 7. junija po pettedenski mučni bolezni sprevidena s sv. zakramenti posestnica v Socki Alojzija Živko, rojena Lešnik, doma od Sv. Ruperta v Slov. gor. Pogreb se je vršil dne 8. junija ob obilni udeležbi. Pokojnica zapušča moža in sina. N. v m. p.!

Sv. Jedert nad Laškim. Dne 9. junija je tukajšna Čitalnica po nekakem medvedjem spanju oživela ter priredila podučen shod, ki je bil prav dobro obiskan. Dr. Hohnjec je v zanimivem govoru pokazal, kako potrebna je človeku izobrazba uma in utrditev volje, posebno v sedanjih težkih in resnih časih. Navdušil nas je za oboje, da moremo tako razumeti razne pojave, ki se tičejo zlasti nas Slovencev in drugih Slovanov, in delovati za dosego naših visokih ciljev. Zanaprej bo Čitalnica take shode večkrat priredila.

Trbovlje. Bralno društvo v Trbovljah priredi v nedeljo, dne 16. junija, ob 3. uri popoldne, v dvorani Društvenega doma ljudsko igro v petih dejanjih „Deseti brat." Vabimo k obilni udeležbi!

Najnovejša poročila.

Graški občinski svet za razpust parlamenta.

V seji graškega mestnsga sveta je dne 13. t. m. je soc. demokrat Lindner stavil nujni predlog, naj se vlado pozove, da takoj skliče parlament. Nemški nacionalec Pichler je stavil nasprotni predlog, po katerem se vlada poziva, naj razpusti državni zbor in razpiše nove volitve. Kršč. socialec Englhofer se je izjavil proti nemškonacialnemu predlogu. Krščanski socialci želijo sklicanja parlameta. Sprejet je bil nemškonacionalni predlog.

Jugoslovansko vprašanje.

V B u d i m p e š t i se vrše posvetovanja o rešitvi jugoslovanskega vprašanja. Posvetovanj se udeležujejo madžarski politiki in hrvatski koalicijo naši. Glavni predmet je vprašanje priklopitve Bosne in Hercegovine ter Dalmacije k Hrvaški oziroma Ogrski.

Na A n g l e š k e m vse stranke odločno propagirajo ustanovitev samostojne Jugoslavije. Na velikem shodu liberalne stranke v Westminstru dne 2. junija je lord Bowell povdarjal: Mi Avstrije ne sovražimo, nasprotni smo le okoli Nemčiji, ki v svoji gospodstvaželjnosti hoče nadaljevati vojsko do skrajnosti. Avstrijo hočemo rešiti nemškega jarma. Zato mora postati Avstrija res država narodov in se otresti prusko-hohencolerskega vpliva. Pri sklepanju miru bomo Angleži in z nami vred Francozi ter Amerikanci z vsem povdarkom zahtevali, da dobi v Avstriji vsak narod, posebno pa Jugoslovani, Čehi in Poljaki svojo samostojno državo.

Iz najnovejšega nemškega uradnega poročila.

Berolin, 13 jun.

Južnozahodno od Novona hudi francoski protinapadi, ki so pa bili odbiti. Na črti Cutry — Domnieres južno od reke Aisne je bil sovražnik vržen iz svojih prednjih postojank. Vjetih je bilo 1500 mož. Na ostalem delu fronte mestoma hudi artilerijski boji.

Razne novice.

„O ljudskem zdravju", **je naslov knjižici, obsegajoči 80 strani, ki jo je spisal dr. Alojz Zalokar. Izdala in založila jo je Tiskovna zadruga v Ljubljani. Vsebina: Plodovitost, marljivost, naravni prirastek, padanje števila porodov, vpliv spolnih bolezni, umrljivost dojencev, vplivi svetovne vojske, socialno zdravstvene naloge. Knjižico, ki se naroča v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6 in stane 1 izvod s poštnino vred 4 K. priporočamo.**

„Jetiki — boj!" Tako je napis lični knjižici, ki jo je spisal znani slovenski goriški zdravnik dr. A. Brecelj. Knjižica obsega 78 strani in je pisana zelo poljudno. Vsebina: Vzrok jetiki. Kako se okužimo z jetiko? Obramba človekovega telesa zoper jetiko. Pogoji jetičnemu obolenju. Duševno razpoloženje za jetiko. Koliko nas je jetičnih? Pomen jetike za prosveto in narodno gospodarstvo. Kako se javlja in kako poteka jetika? Kako odvračamo jetiko? Razkuževanje. Gmotna in posvetna povzdiga. Stanovanje in obleka. O hranitvi. Nravna stran obrambe zoper jetiko. Zdravljenje jetike. Sklep. Priloge. Knjižica se naroča pri Novi Založbi v Ljubljani in stane 2 K. Priporočamo prav toplo!

V Carigradu zgorelo 8000 hiš. Pred dnevi je izbruhnil v Carigradu na Turškem požar, ki je upepelil 8000 hiš. Škoda znaša 200 milijonov K. V zadnjih desetih letih je zgorelo v Carigradu približno 20.000 hiš, torej ena tretjina vseh carigrajskih hiš.

Hitrost ljudi in živali. Inženir Jožef Olshausen je sestavil tabelo hitrosti, s katerimi se premikajo ljudje in živali: Nemški vojak prehodi v eni uri 5 km, če ne traja marš predolgo. Največja hitrost, ki jo more doseči plavač, je 1 m v sekundi. Na smučeh se doseže v sekundi 9—10 m. Jadrnice drče po gladki ledeni ploskvi 1½ km v 1 minuti. Najhitrejši kolesar je dosegel 22 m v 1 sekundi. Konj vzdrži 10 km na uro in to precej časa. Najhitrejši pes, ruski volčji pes, preteče v sekundi 25 m, dočim gazela v tem času 27 m. Gazela, dasiravno jako hitra, ne prekosi noja, ki napravi v eni sekundi 33 m. Seveda si pri tem pomaga s perutmi. Kit, ki ga je ranila pušica, se potaplja v globočino morja s hitrostjo 300 m v minuti. Naša lastavica preleti v minuti 800 m. Sokol pa porabi za polet iz severne Amerike v severno Nemčijo, ne da bi se ustavil, 11 ur.

Tinek na dopüsti. Prekmurske „Novine" poročajo: „Tinek je domo prišo. Sküšivali so ga. Pitali so ga ka pa ka si že tak dugo ne domo prišeo, vej te nanč že ne poznali. Boko moj, Boko moj, ka je eto?! — Dragi Tinek, hadi ka ti jesti dam, ve si, znan, jako lačem. — Joj, mati, mauč me ne pitajte, tri dni sam se pelo. pa sam ne jo nikaj ne, za küpiti je pa ne, ar je vse drago. Te sam pa naj lačen potüvo. bom za to bolje jo doma. Dala njemi mati obed: Popoarjene gibice i med gori vlejala. Tinek pohvalo obed: kak je to dobro i sladko, v boji pa kaj takšega dobroga nikdar ne vidimo, ne pa ka bi jeli. Tam je najboljša ešče repa, štero sam ravno nikdar ne šteo jesti. Mati so ga prosili, naj kaj pripovidavle. Daleč sem ednok šo, pravi Tinek, v službi. Kda sam nazaj šo. so strašno pokali granati. Jas pa sam vügno šinjek pa v beg proti domi v kaverno, naj me ne kaj pojezdilo. Tak me li straj, da morem iti z lüknje na svetlobo. ar Talijan strela, če trbe ali ne: ne vem, ka je tak divji. Tinek je mogo nazaj iti. A mati so ga opominjali: Dete moje, golob moj, pazi se, na glavo dol rivli, kda jako strelajo, ka te ne bo trufilo. — Vej dom, mati . . ."

Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani sklicuje v smislu §§ 14., 15. in 22. društvenih pravil glavni občni zbor, ki bo zboroval v Ljubljani v prostorih šentjakobske Prosvete, Florijanska ulica štev. 15, I. nadstropje, v nedeljo, dne 23. junija, ob ½2. uri popoldne.

Listnica uredništva.

P o r o č e v a c e m o v e l i k o v s k e m v o l k s t a g u: Poročilo dobili žal še le pred sklepom uredništva. Priobčimo v pondeljkovi Straži. Prosimo stalnih poročil s Koroškega Jugoslovanske pozdrave! — D o p i s n i k u »O d n e k o d«: Pride Pozdravljen! M a r i b o r s k a o k o l i c a: Dokazano je, da je »Štajerca« razpošiljal okrajni zastop.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Ljubljanska kreditna banka 1000 K; Tilka Kolencova v Slov. Bistrici nabrala ob obletnici maniške deklaracije 50 K; Matija Marinček, notar v Tržiču, 20 K; Ivana Kolenc v Plečerovcih 8 K; iz pušice v Narodnem domu 40.02 K; Karel Krištofič, revizor Zadružne Zveze v Ljubljani, nabral o priliki manifestacijskega šhoda v Št. Vidu pri Ljubljani K 127.18; Terezija Vodenik v Hočah 50 K; Fran Bračun, gimnazijski profesor v Mariboru, 20 K; Marija Seršen v Ljutomeru 20 K; Srečko Veršič, kaplan pri Sv. Tomažu, 30 K; J. Zemljič, župnik pri Sv. Tomažu, 10 K; Jožef Rajh starejši v Ljutomeru 20 K; Leopold Petovar v Ivanjkovcih 100 K; Studenice pri Poljčanah, zbirka gdč. Elze Vobič 312 K; Vraz, posestnik v Cerovcu, zbralo učiteljstvo povodom izleta ljutomerskih in ormoških šolarjev na Stanko Vrazov dom dne 28. maja t. l., 30 K; četovodja Hamerščak 10 K; Društvo Kres v Gradcu 24 K; Anton Puklavec v Veličanah 100 K; Rudolf Humer v Spodnjem-Dupleku 10 K; dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru, 100 K; Božena Sernec v Kamnici 100 K; Ivanka Sernec v Kamnici 10 K; M. Koprivnik, vdova c. kr. šolskega svetnika v Krčevini, 20 K; Mara Koprivnik v Krčevini 10 K; dr. Fr. Rosina v Mariboru v spomin neimenovanih 100 K; iz Ribnice na Pohorju: Anton Skočir 20 K, Franc Stepišnik 10 K, Mihael Urnaut 1 K, Peter Mori 2 K, Janko Zabovnik 20 K, Blaž Lopert 2 K, Peter Oder 4 K, Ignac Kasper 10 K, župnik Andrej Fišer 300 K, Simon Fišer 10 K, Vinko Fišer 20 K, Anton Podlesnik 50 K, Roza Podlesnik 20 K, Marko Mihelič 10 K, Janez Pušnik 20 K, Ciril Pušnik 5 K, Janez Pušnik 5 K, Maks Pivc 10 K, Eliza Skočir 20 K, R. Černovšek 20 K, Edvard Pivc 100 K, Ulrik Hauptman, 10 K; Franc Vrankovič v Braslovčah 10 K; g. dr Anton Hrovat v Šmarju 20 K; Miroslav Volčič, župnik v Breznem, 20 K; Mihael Krištofič, župnik v Remšniku, 10 K; Ivan Hrovat v Šmarju 10 K; Janko Kaučič, učitelj v Remšniku, 10 K; gospa Švarcova v Mariboru nabrala v Zagrebu 203 K; dr. Pernat v Ložu, nabral v narodni družbi v Starem trgu pri Ložu 60 K; Neimenovan v Sopotnici pri Škofjiloki 20 K; Slovensko nevsko društvo Ljutomer nabral g. F. Zacherl na Telovo v spomin na dan 30. 5. 1917 in sicer 54.50 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blagajnik Franc Pišek, Narodni dom. Šolski odsek.

Pismo iz Voitsberga.

Voitsberg na Sred. Štaj., 7. junija 1918.

Kakor tisoče in tisoče drugih vernih Slovencev, tako je tudi mene tirala mogočna in kruta roka usode med tujo, meni sovražno ljudstvo. Neusmiljena vojaška roka je iztegnila svoj poveljujoči kazalec in me izgnala iz ljubljenega domačega kraja, kakor je nekdaj Bog spodil Adama in Evo iz raja! Rad, nerad — sem šel v nemški Voitsberg ali pravzaprav v Zangtal pri Voitsbergu.

Takoj prvi dan sem imel priliko, ogledati si ta Voitsberg ter preceniti prebivalstvo tega mesteca. — Neverjetno skoraj, koliko narodov je zastopanih med tukajšnjim vojaštvom. To se vidi razločno po nedeljah, posebno po gostilnah. Pri tej mizi sedijo Nemci, tam Rusi, Italijani, Rumuni, Srbi, Bosanci itd., a tam v veliki gruči Slovenci in bratje Hrvati ter — pojejo. Milo se razlega slovenska pesem po sobi, čarobno lep slovenski glas zvabi celo trdosrčne Nemce v bližino in hote nehote občudujejo lepo petje, ki izvira iz slovenskih grl.

V tem mestu so se strnili bratje Slovenci in Hrvati v mogočno falango proti tukajšnjem vsenemštvu. Bodisi Slovenec ali Hrvat naveden vojak, bodisi enoletnik ali častnik, vsi se pozdravljajo tu med seboj z znanim „Nazdar!“ ali „Živijo!“ in vsi zahajajo le v eno in isto gostilno. V splošnem pa tukaj Nemci niso tako za hujskarije, kakor n. pr. v Mariboru, ampak to so treznejši in pametnejši ljudje, ki skrbijo raje za svoj želodec, kar jim dam popolnoma prav.

Če greš po ulici, vsak drugi ali tretji vojak je Slovenec ali Hrvat, vsak si mrmra pred se bodisi kako narodno ali celo kako umetno pesem. Dosedaj sem slišal le izključno slovensko petje, kar me tem boli veseli, ker hočejo Nemci biti nekake vrste Herrenvolk, pa si še večglasno ali celo sploh zapeti ne znajo. Navadni slovenski kmetski fantje so to, ki pojejo tukaj četveroglasne pesmi, če pa se snidejo vsenemški hujskači, pa sanjajo pred litrom vina in polno mizo jedi o svojem „rajhu.“ Ko pa si „hočejo“ zapeti (oh, „Dreimäderlhaus“!!), se slišijo glasovi, da se Boga usmili! To je „Herrenvolk“! Jugoslavija, ti dom si moj!

Kjer sloga, blagostanje biva,
tam moč je naroda nepremagljiva;
kjer brat za brata zadnjo kapljo krvi da,
tam so slovenska tla!

Koledar za slovenske vojake za l. 1918 je popolnoma razprodan in se torej na tozadevna naročila ne moremo ozirati. — Tiskarna sv. Cirila.

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:
Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.
Papirna prodajalna Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.
Trafika Handl v Tegetthoff-ovi ulici,
Trgovina Czadnik v Stolni ulici.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
Papirna trgovina Weixl Glavni trg.
» » Lagler Jos. Schmidpl.
Trafika Jož. Ortner, Schmidplatz 2.
Trafika v Gosposki ul. (nasproti hotela nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
» Coretti, Grajski trg 7.
» v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žilko, blizu glavnega kolodvora).
Trafika Žilko, Melje.
Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).
Papirna trgovina Scheidbach, Magdalenski trg 9.
Trafika Maher, Magdalenski trg.
Trafika Nerat, Franc Jožefova cesta 31.
» Kresnik Ana, Franc Jožefova cesta 33.
Fleischmann v Krčevinah pri Mariboru.
Hauptman Filip, Studenci pri Mariboru.

Andritz pri Gradcu:
Trafika Schlacher Marija.

Brežice:
Trgovina Antona Umek.

Celje:
Papirna trgovina Goričar & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna Adler.

Celovec:
Zeitungverschleiss Golob Amon.
Trgovina J Vajncerl, Velikovška cesta 5

Sv. Duh-Loče:
Kristl Ferdinand (organist).

Dobrna pri Celju:
Trafika Ropan Alojzija.

Dolenji Logatec:
Trafika A. Kraigher.

Fram:
Trgovina Janeza Kodrič.

Gradec:
Zeitungsstand A. Klöcki, Jakominiplatz.
Zeitungs-Exp. Kienreich, Sackstr. 4.

Guštanj (Koroško):
Trgovina Vinko Brundula

Sv. Ilj pod Turjakom:
Izlaker Filip trg.

Št. Ilj v Slov. gor.:
Trgovec Ivan Plevnik

Sv. Jakob v Slov. gor.:
Trgovina Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:
Trgovina M. Zorko.

Kozje:
Trafika Vahčič.

Laški trg:
Trgovina Osolin Jos.

Sv. Lenart v Slov. gor.:
Trgovina Antona Zemljič.

Leoben:
Nickl Rupert.

Ljutomer:
Trgovina Alojzija Vršič.
Herzog Ferd. trg.

Malanedelja:
Trgovina Senčar Fr.

Makole:
Košorok Martin, Jelovec.

Meran:
Litsner Otto, Meran trg.

Novacerkev pri Celju:
Jankovič Antonija.

Petrovče:
Trgovina Polanc Jozef.

Ptuj:
Trafika Franz Julije Glavni trg.

Pulj:
Krmpotič Jos., knjigotiskar.

Podlehnik pri Ptuju:
Trgovina A. Marinčič.

Radgona:
Weitzinger Ferdinand.
Trgovina Antona Korošec
Trgovina A. Krempl.

***Ruše** pri Mariboru.*
Organist Ivan Nep. Slaček

V Slov. Bistrici;
Prodajalna Roze Pičl.

Slov. Gradec;
Trgovina Bastjančič.

Šmartin na Pohorju:
Trgovina Janeza Kos.

Šoštanj:
Trgovina Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:
Trgovina Peter Čauš.

Sv. Tomaž pri Ormožu:
Trgovina J. Kegei.

Sv. Vid pri Ptuju:
Trgovina D. Tombah.
Anton Kmetec, mostnar.

Veržej:
Trgovina Marije Koroša.

Vojnik:
Trgovina A. Brezovnik.

Vransko:
Brezovšek Ernest.

Žetale:
Trgovina Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Naročnina se najložje pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.** Posamezna številka stane 20 vin.

„Straža“ izhaja vsak pondeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta K 3— Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža“, Maribor.** Pozamezna številka stane, kedar obsega 8 strani, 20 v, na 4 straneh pa 12 v.

Kdor še ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču. Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

Enonadstropna hiša

v Mariboru z velikim in lepim vrtom in hlevom se takoj proda. Naslov v upravništvu. 112

Kupim kobilo

4 do 7 let staro, 14 do 15 pesti visoko, sicer lepega, ne pretežkega života, za enoprežno vožnjo vajena, pohlevna in v vsakem oziru brez napake. Kupim tudi še dobro ohranjeno konjsko opravo za lahko vožnjo. Takojšne ponudbe s popisom kobile oziroma konjske oprave in z naznanilom cene naj se pošljejo na upravništvo Straže pod M. V. Ž. P. 111

Dekle

za vse, ki razume tudi dela na vrtu, se takoj sprejme. Maribor, Göthestraße 19/I. 125

Kolo

dobro ohranjeno z dobrim gumijem se zamenja za prase ali se pa proda. Domačnian Maribor, Gerichtshofgasse 25, I. nadstr. 122

Slovenske gospodinje

so povsem znane kot modre in varčne in vendar se dado glede na čistilna sredstva t. j. nadomestila za milo prevarati od naših škodljivcev, podpirajo s tem nam nasprotne narode v dvojno škodo. — Namenil sem se s tem naše c. gosp. opozoriti na te, da je bolje zanesti se na domačina, podpirati slovensko trgovino in industrijo, kar je tem bolj mogoče, ker jamčim, da postrežem vsakega s kar najboljšim nadomestilom mila po zmerni ceni. Razpošiljam po povzetju kar najboljši pralni prašek v zavojih po 5 kg za K 10·— Prosim Vas Vašega zaupanja ter naročite še danes ono poštno pošiljatev tega sredstva. Blago je izvrstno. Mnogi, našim ciljem sovražni so že od nas Slovencev obogateli; mogoče se odločite dati svojemu domačinu vsaj skromen zaslužek. Naročite takoj dokler še traja zaloga. Edvard Lackner, trg. agentura Celje (poštni predal.) 123

Izgubljeno.

Na postaji v Celju je izgubil begunec Cijan Franc, bivajoč na Rečici ob Savinji, dne 5. t. m, zvečer predno se odpelje osebni vlak proti Ljubljani, listnico s srednjo svoto denarja, v kateri se je nahajala tudi mala knjižica z raznimi papirji. Ker so ti papirji za imenovanega velike osebne važnosti, prosi, naj mu jih pošteni najditelj pošlje na naslov, ki je na papirjih. Denar si lahko obdrži za nagrado. 121

Barvo za obleko

črna, temnomodra, temnorjava, temnordeča, temnozelena in temnosiva za domače barvanje platna, volne in svile v zavojčkih á 50 vin; pošilja na zunaj franko, če se pošlje naprej znesek ali pa proti povzetju: H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ulica 29. 116

Kdo

izmed vračajočih se vjetnikov bi mogel dati pojasnila o mojem soprogu Danilu Čebular, koji je služil pri 47. pespolku 3. stotnija, bil 8. septembra 1914 pri Grodeku ranjen in vjet ter se v začetku nahajal v Ver. Evac. Spital 32 v Nižjem Novgorodu. Od takrat ni nobenega glasu več o njem. Kdor bi kaj vedel, naj blagovoli sporočiti njegovi soprogi Vandi Čebular sedaj v Celju, Dolgo polje 1 a. Stroški se povrnejo. 124

Večjo svoto denarja

je izgubil kovaški mojster J. Prine v Cirknici pri Št. Ilju v Slov. gor. in sicer od postaje Št. Ilj. do njegovega doma v Cirknici. Zraven so bile tudi važne listine, računi itd. Pošten najditelj se prosi, da pošlje najdene stvari župnemu urada v Št. Ilju v Slov. gor. dobi lepo nagrado. 120

Kislo vodo in vino

razpošilja

A. Oset, p. Guštanj,

Koroško. 70

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborno peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 Zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.— Preprodajalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—, Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.—. Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.— Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu št 36 Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Lesna trgovina I. Čater v Celju

kupuje vsake vrste les in sicer: žagan les, mehak in trd, stavbeni ali tesan les, les za jame, okrogel les, hrastov in kostanjev les ter se mu naj pošiljajo ozadevne ponudbe. 109

Muzej

Slovenskega zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta št. 10. Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Cvetje

iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 3 K.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic po raznih cenah.

Za gostilničarje: Papirnate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Gostilna

v Narodnem domu v Celju se odda v najem. Ponudbe sprejema do 1. julija 1918 Posojilnica v Celju. 108

Čebelni vosek

ter vosek kupi veletrgovina Anton Kolenc v Celju vsako množino in sicer vosek po K. 20·—, voščine po K. 5 — kg. 110

Kot začetnik

se toplo priporočam preč. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za vsc v mojo stroko spadajoče delo:

Miloš Hohnjec, 58

kipar in zlatar v Celju,

Gaberje 18 (pri domobranski vol.)

Samoobsebi se razume

da doma ostali

napno vse sile

da obvarujejo branitelje naše domovine pred peto zimsko vojno.

Sredstva za skrajšanje strašnega boja

nudi čim najštevilnejše in najizdatnejše podpisovanje

8. vojnega posojila

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem. Naprej plačana letna naročnina 5 krone.

Tvrdka Tom. Götz

tovarna za vnovčevanje sadja in zelenjave v Mariboru ob Dravi kupi

vsako množino borovnic.

Večje množine v bližnji okolici bi lahko odvozila z lastnimi vozili. Prevzame in izplača se takoj v tovarni Maribor, Tegetthoff-ova cesta št. 3. 115

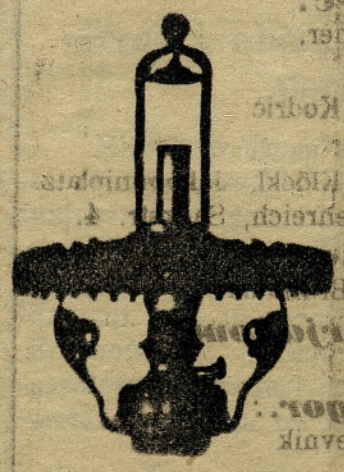

Edina štajerska steklarska narodna trgovina

Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in skvirjev za vodobe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z omej. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po **3¾%.**

Za nalaganje po pošti na razpolago položnice poštne hranilnice štev 92465.

Daje posojila

pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, na poroštvo in zastavo. Vknjižbo izvršuje posojilnica brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne. 34

„HOTEL BELI VOL“, Graška (cesarja Viljema) cesta štev. 9

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža.“ Odgovorni urednik: Vekoslav Stupan. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.